

NORDPHIL'79

INTERNORDISK
FRIMÆRKEUDSTILLING

NORDPHIL '79

Internordisk Frimærkeudstilling

Hvidovre Medborgerhus

i anledning af Hvidovre Frimærke Klub (HFK)'s 15 års jubilæum

Program:

- Torsdag den 15. febr.** kl. 16.00: Udstillingen åbnes for publikum.
kl. 20.00: Udstillingen lukkes.
- Fredag den 16. febr.** kl. 10.00: Udstillingen åbnes for publikum.
kl. 22.00: Udstillingen lukkes.
- Lørdag den 17. febr.** kl. 10.00: Udstillingen åbnes for publikum.
kl. 10.00: Møde for motivfilatelister med foredrag om Nordens Historie.
kl. 10.00: Møde i DVI-gruppen med foredrag.
kl. 14.00: Møde i Spejderfrimærkeklubben med foredrag kl. ca. 16.15 og 17.15.
kl. 14.00: Møde i Posthistorisk Selskab med foredrag kl. 15.00 om »Hvordan man analyserer et brev«.
kl. 18.00: Udstillingen lukkes.
- Søndag den 18. febr.** kl. 10.00: Udstillingen åbnes for publikum.
kl. 10.00: Foredrag om Postverk Føroyas tilblivelse.
kl. 10.00: Møde i Norges-gruppen med foredrag.
kl. 13.00: Præmieoverrækkelse.
kl. 14.00: Møde i Islands-gruppen med foredrag.
kl. 14.00: Møde for skibssamlere med lysbilledforedrag om Kaptajn Cook.
kl. 16.45: Resultatet af publikumskonkurrencer bekendtgøres.
kl. 17.00: Udstillingen lukkes.

Udstillingens præsidium

Svend Aagesen, borgmester i Hvidovre

Jost Jensen, postmester i Hvidovre

Lars Holst, formand for Foreningen NORDEN's Hvidovre afdeling

Kurt Jensen, R., formand for Danmarks Frimærkehandler Forening

Knud Mohr, næstformand for Danmarks Filatelist Forbund.

Deltagende klubber

Suomen Filatelistiseura, Helsinki

Føroya Filatelistfelag, Tórshavn

Félag Frimerkjasafnara, Reykjavik

Oslo Filatelistklubb, Oslo

Sollentuna Filatelist Klubb, Sollentuna

Hvidovre Frimærke Klub, Hvidovre.

Indholdsfortegnelse

	side
Udstillingens program	1
Borgmesteren i Hvidovre	3
Her kan De handle	4
Hilsen fra deltagende klubber	5
Foreningen Norden	11
En internordisk samling. Af Palle Laursen	13
Om danske prøvetryk til 1870- og 1875-udgaverne. Af Torben Geill	25
Jury, medaljer og ærespræmier	33
Udstillerfortegnelse	35
Plan over udstillingen, stueetagen	40
Plan over udstillingen, underetagen	41
Udstillerfortegnelse (fortsat)	43
Om at samle søndagsbreve. Af Hans Ehlern Jessen	49
Postfærgemærker. Af Folmer Østergaard	59
Danske tjenestemærker. Af Holger Carstensen	65
Velkommen i Hvidovre Frimærke Klub	76

Udstillingskomite:

Bent Andreasen. Gurli Engel. Niels Gadegård. Jesper Haff. Palle Laursen. Svend Ohtberg. Jørn Petersen. Ib Schock. Lars Svendsen. Kaj C. Vagnkjær.

Siden Hvidovre Medborgerhus blev taget ibrug, har mange foreninger fået mulighed for at gennemføre større arrangementer her.

I dagene 15.-18. februar rykker Hvidovre Frimærke Klub ind med sin jubilæumsudstilling »Nordphil 79«, et meget stort arrangement, med deltagelse fra Hvidovres finske, svenske og norske venskabsbyer, samt Island og Færøerne.

Hvidovre kommunalbestyrelse finder det nordiske samarbejde meget betydningsfuldt, og glæder sig over at udstillingen og de mange arrangementer i forbindelse med udstillingen kan afholdes her.

Kommunen byder alle deltagerne velkommen til Hvidovre, og vi ønsker at både deltagerne og gæsterne til udstillingen må få glæde og udbytte af de mange initiativer, der er tilrettelagt med denne udstilling.

Svend Aagesen

Udstillingens bomærke

er kunstneren IB BRAUN's smukke kunstværk

»BYENS KILDE«,

der er opstillet foran udstillingsbygningen.

Kunstværket skal indgå i en bypark, der skal samle den gruppe offentlige bygninger der ligger omkring dette torv, Rådhus, Medborgerhus, Bibliotek og Posthus.

Her kan De handle

1. Postverk Føroya
Frimerkkjadeildin, 3800 Tórshavn, Føroya
2. FROST FORLAG tlf. 01 - 78 99 16
Sognegårds allé 9, 2650 Hvidovre
3. A/S STAMPEX Frimærkehandel tlf. 01 - 74 12 03
Jernbane allé 94, 2720 Vanløse
4. Bengt Lilja Frimærksauktioner A/B tlf. 040/36240
Kalendegatan 16, S-211 35 Malmö
5. PFA, Postens Frimærksavdeling
S-105 02 Stockholm, Sverige
6. Jørn Larsen, Frimærkehandel tlf. 03 - 21 10 88
Bramstræde 4, 3000 Helsingør
7. Dansk-SAFE
Leragervej 14, 4174 Jystrup
8. Fredericia Frimærkehandel tlf. 05 - 92 71 45
Jyllandsgade 18, 7000 Fredericia
9. Postens Filatelitjeneste
Kirkegata 20, Oslo 1., Norge
10. Int. STAMP-CENTER A.p.S. tlf. 01 - 21 13 83
Gl. Kongevej 177, 1850 København V.
11. Aarhus Frimærkehandel I/S tlf. 06 - 12 52 88
Bruunsgade 42, 8000 Århus C.
12. Frimerkjasalan,
Box 1445, Reykjavik, Island
13. Erik Paaskesen Frimærker tlf. 01 - 21 81 89
Frederiksberg allé 43, 1820 København V.
14. Frimærkehuset HERMES A/S tlf. 01 - 12 09 00
Klosterstræde 19, 1157 København K.
15. Grønlands Postvæsen
Postboks 100, 1004 København K.
16. Postens Filатели
Rådhuspladsen 59, 1550 København V.
17. SCANFRIM A/S tlf. 01 - ØB 60 66
Lundsgade 5, 2100 København Ø.
18. REDUS-Rekvisit tlf. 01 - HE 42 65
Ahlmanns allé 5, 2900 Hellerup
19. Amager Frimærkehandel tlf. 01 - 55 38 26
Amagerbrogade 130, 2300 København S.
20. Sibo & Skovgaard A/S tlf. 01 - 12 63 00
Rømersgade 9, 1362 København K.

*Seppo Laaksonen
Suomen
Filatelistiseura ry
Helsingfors
Finland*

Hilsen fra Finland

Det nordiska samarbetet inom filatelin har redan väl etablerade grunder. Flera nordiska frimärksutställningar har ju anordnats under de senaste 15 åren. En del av dessa har täckt alla filatelistiska samlarområden, några har begränsat sig enbart till motivfilatelin. Även förbindelserna mellan individuella samlare och deras centralorganisationer i Norden har traditionellt varit mångsidiga och de utvecklas ständigt.

Det påstås då och då, att filatelin är ett egoistiskt hobby. Kritiken är inte helt oberättigad. En stor del av samlarens filatelistiska arbete sker ju hemma, inomhus, ensamt och tyst vid skrivbordet, samlingen, literaturen och de andra nödvändiga tillbehören. Den filatelistiska klubbverksamheten erbjuder en kontaktvänlig motbalans till detta. Samlaren får en chans till utbyte av idéer, erfarenheter och filatelistisk material. Denna sällskapliga sida – en möjlighet att lära känna både nya människor och saker kring frimärkssamlandet – är mycket viktig för modern filatelistisk klubbverksamhet.

Jag har glädjen att å Suomen Filatelistiseuras vägnar önska Hvidovre Frimærke Klub lycka och framgång vid 15-årsdagen samt gratulera klubben till den originella idéen att organisera en nordisk klubbutställning. Vår klubb, som snart fyller 60 år och är den största i Finland har velat ställa ut samlingar och literatur av medlemmar i olika åldersgrupper och representerande många samlarområden. Jag hoppas, att denna utställning bildar en basis för fortsatta kontakter mellan våra klubbar samt bidrar till det nordiska samarbetet i allmänhet.

*Halfdan Helgason
Félag frimerkjasafnara
Reykjavík, Island*

Hilsen fra Island

Nu da Hvidovre Frimærke Klub fejrer sit 15 års jubilæum, er det mig en stor glæde at få lov til at fremføre Félag frimerkjasafnara's hjerteligste gratulationer og ønske medlemmerne alt godt og en rig filatelistisk udvikling i fremtiden.

Nogen kan sige og det med rette, at 15 år ikke er nogen stor alder på en frimærkeklub, men det er ikke altid årene, der tæller. En klub, som har initiativ og mod til at realisere en så stor frimærkeudstilling som NORDPHIL '79, er i færd med at skabe noget stort. Skabe forståelse mellem mennesker, mellem lande og det glædelige er, at vor hobby, filatelién, kan føre til alt dette.

MORGENAVISEN Jyllands-Posten

**ønsker
Hvidovre Frimærkeklub
tillykke
med jubilæet.**

**HUSK!
Hver lørdag i Jyllands-Posten:
Kombineret frimærke/mønt-side med
aktuelle nyheder
for alle filatelister.**

Med venlig hilsen

**MORGENAVISEN
Jyllands-Posten**

Annonceafdelinger:

8260 Viby J.:	tlf. (06) 14 66 00
1100 København K:	tlf. (01) 13 71 70
9000 Aalborg:	tlf. (08) 13 31 33

*Suni Vinther
Føroya Filatelistfelag
Thorshavn, Færøerne*

Hilsen fra Færøerne

Som formand i en frimærkeklub og i dette tilfælde i Føroya Filatelistfelag, føler jeg at have påtaget mig et stort ansvar, og på grund af at klubben er blandt de lidt ældre klubber, og at vi har en beliggenhed på Jorden, der kan betegnes som noget isoleret, føler jeg dette ansvar ikke så lidt tyngende.

Foreningens medlemmer samles dels ved fælles klubbaftener og dels privat omkring vore små papirlapper – frimærkerne – og glæder os over dem.

Det fællesskab vi har, føler vi ofte, burde kunne strække sig lidt videre, men afstanden til andre klubber af samme art er så stor, at vi endnu ikke har kunnet finde nogen tilfredsstillende løsning på dette.

Det er en styrkelse for os, at der kommer sådanne henvendelser, som Hvidovre Frimærkeklub har tilskrevet os om deltagelse i klubbens 15 års arrangement, NORDPHIL '79.

Samtidig med at vi takker for dette initiativ fra Hvidovre, som jeg håber må kunne udvikle sig til noget mere, vil vi ønske, at arrangementet må blive vellykket og anspore til yderligere aktivitet hos interesse-rede.

*Olle Lindgren
Sollentuna
Filatelist Klubb
Sollentuna, Sverige*

Hilsen fra Sverige

Med stor glädje har vi mottagit Er inbjudan att delta i utställningen vid Er klubbs 15-årsjubileum. Vi tycker att initiativet att inbjuda vänorternas frimärksklubbar är mycket trevligt då det förekommit så mycket inspirerande utbyte mellan vänorternas övriga organisationer.

Många av vår klubbs medlemmar anmälde omedelbart sitt intresse för att delta i utställningen liksom för att besöka densamma.

Vår klubb bildades 1957 och har omkring 75 medlemmar, varav c:a 45 är aktiva och besöker våra sammankomster. Vi bedriver en mycket utåtriktad verksamhet med olika propagandautställningar. Detta har vi ansett nödvändigt för att kunna rekrytera nya medlemmar eftersom vi ligger nära en stor stad med store frimärksklubbar.

Sollentuna Filatelist Klubb hyllar Hvidovre Frimerke klubb inför dess 15-årsjubileum och gratulerar till det lyckade initiativet att samla alla vänorternas frimärksklubbar till en gemensam manifestation av praktiskt nordiskt samarbete.

JULEMÆRKET

er mere end et samleobjekt!

Indtægten ved julemærkets salg går ubeskåret til driften af de 4 julemærkehjem, der løser en betydningsfuld opgave i det danske samfund.

Den hyggelige skik, at forsyne sine julebreve med et specielt mærke, er den eneste danske juletradition der har fundet verdensudbredelse.

Bevar den smukke tradition og støt det gode formål ved altid at forsyne juleposten med julemærker.

JULEMÆRKEKONTORET

FREDRIKSHOLMS KANAL 16 · 1220 KØBENHAVN K

FILATELI

På opfordring har Julemærkekontoret ladet fremstille nytryk af de sjældne årgange 1904-1912.

De er trykt i ark à 10 mærker og koster 20 kr. pr. årgang.

Mærkernes bagside er påtrykt »reprint«.

*Carl Nyland
Oslo Filatelistklubb
Oslo, Norge*

Hilsen fra Norge

På vegne av Oslo Filatelistklubb vil jeg gjerne få lov til å gratulere dere hjertligst med 15-årsdagen, og jeg vil gjerne også få lov til å gratulere dere med den utmerkete ide, dere fikk – nemlig å arrangere en nordisk vennskapsutstilling på klubbplanet.

Selv om vi så og si går inn som stedfortreder for den filatelistklubb, som ikke finnes i Oppedgård kommune, så er det dog slik, at vårt område også omfatter Oppedgård, og vi har flere medlemmer bosatt der.

Som dere, håper vi på, at denne vennskapsutstilling skal føre til et varig og godt samarbeide – og frem for alt at den vil bli en suksess, som vil gi Hvidovre Frimærke Klub inspirasjon og nye krefter for de år, som ligger foran dere frem til neste jubileum.

Selv gleder jeg meg overordentlig til å besøke dere og gjenoppfriske kontakten med Danmark og danskene.

*Jesper Haff
Formand for
Hvidovre
Frimærke Klub
Formand for
Danmarks
Filatelist Forbund*

Velkommen til Hvidovre

Jeg byder alle velkommen til vor 15-års jubilæumsudstilling her i Hvidovre Medborgerhus. Det har – som altid – været spændende og fascinerende at arrangere udstillingen, og det er lykkedes takket være den enestående hjælpsomhed, vi har mødt hos alle dem, vi har henvendt os til.

Jeg takker enhver, der har været med til at få udstillingen op at stå: Hvidovre kommune, der stillede Medborgerhuset til rådighed, Præsidiets medlemmer, det danske og de nordiske landes postvæsener. Tak til kunstnerne Ib Braun, Eiler Thorstein og Kaj Walther, hvis kunstværker vi har benyttet på forskellig vis.

Tak til udstillere, til gæsteudstillere og artikelforfattere, hvis exponater og store viden højner udstillingens niveau.

Tak til frimærkeklubberne i vore venskabsbyer og til foreningen Nordens Hvidovreafdeling, der spontant gik ind i samarbejdet om – for en kort stund – at flytte Norden til Hvidovre, tak til Forbundets dommere, til Danmarks Frimærkehandlerforening og sidst – men ikke mindst – til alle vore hjælpere, der har brugt fritid og ofret nattesøvn for at få hele det praktiske arrangement til at klappe.

Jeg håber, at vore besøgende vil nyde udstillingen.

Postverk Føroya

Færøerne fik deres eget selvstændige postvæsen – Postverk Føroya – den 1. april 1976.

I den forbindelse blev der udgivet tre frimærker, som er afbildet ovenfor. De første færøske frimærker, der udkom den 30. januar 1975 vil stadig blive benyttet.

Det er muligt at tegne abonnement på færøske frimærker og førstedagskonvolutter.

Nærmere oplysninger kan fås ved henvendelse til nedenstående adresse.

POSTVERK FØROYA – Frimerkjadeildin
3800 Tórshavn, Føroyar

FORENINGEN
NORDEN

Tillykke HFK med de 15 år

Fra Foreningen Norden skal der lyde et tillykke HFK med de 15 år. Det er vort håb, at HFK også i fremtiden vil tænke i nordiske baner.

Nordisk Posthistorie beskrives med denne udstilling. Det er naturligvis glædeligt at kunne betragte fortiden.

Gennem fortiden ser vi, hvor meget det nordiske samarbejde har betydet for os nordboer.

Tag f.eks. vort sprog, forskelligt – ja, men ikke mere, end at det er muligt at gøre sig forståelig over for hinanden blot ved at tale sit eget sprog.

Vi kan frit rejse til hinandens lande uden pas, vi kan arbejde i et andet nordisk land.

Over for omverdenen optræder de nordiske lande som en helhed.

Alt sammen er noget, der er skabt gennem en fælles fortid, men vi må jo ikke glemme fremtiden. Kan de nordiske lande komme længere i samarbejdet, end de allerede er?

Der findes mange opgaver, som vi nordboer i fællesskab skal løse. Nordsat, den fællesnordiske TV-satellit, er blot en af dem, måske kulturelt en af de vigtigste, men kultur og underholdning gør det jo ikke alene.

Prøver man at forestille sig, hvilke muligheder der ligger inden for undervisningssektoren, når de nordiske radiofonier kan slå sig sammen om udgifterne, kan man øjne bare nogle af perspektiverne i dette.

Flere med i Norden er en anden af overskrifterne over nogle af de ting, Foreningen Norden vil i fremtiden, jo stærkere denne forening er, jo bedre bliver vi hørt.

De kan høre mere om medlemskab i Foreningen Norden, ved enten at ringe (01) 42 63 25 eller skrive til Foreningen Norden, Malmøgade 3, 2100 København Ø.

Lars Holst

HÅNDBOG OM DANSKE BREVE

Danske Breve – bind I

Forsendelsesarter og portotakster.

224 sider med mange interessante illustrationer – heraf mange farveillustrationer.

Udkommer ca. 15. februar 1979.

Kr. 96,20.

Danske Breve – bind II

Vurderingsprincipper og katalogisering med værdiansættelser.

Ca. 160 sider med mange illustrationer.

Udkommer i april måned 1979.

Kr. 96,20.

Kan fås (bestilles) hos Deres bog- eller frimærkehandler eller direkte fra forlaget.

AARHUS FRIMÆRKEHANDEL I/S
BRUNSGADE 42 - 8000 AARHUS C
TLF. (06) 125288 - GRØ 6417264

En internordisk samling

Overskriften kræver nok en nærmere forklaring, men lad det være sagt straks, samlingen eksisterer så vidt vides ikke, men den kunne godt komme til at se dagens lys i løbet af nogle år – som et resultat af de tendenser, der præger filateliens udvikling.

Vi ser i disse år en ganske tydelig tendens i retning af at opsætte breve, brev-kort eller andre hele postale dokumenter i eksponaterne, og vi opnår ikke bare nogle dekorative effekter i opsætningen, men så sandelig også – og det er nok langt vigtigere – at vise hvad frimærkerne skulle bruges til. Vi ser efter porto-takster og kurseringstider, og vi prøver at undgå for store afvigelser i det, der så ganske åbenbart har været den normale brug af de forskellige frimærker.

Her på NORDPHIL 79, hvor vi får mulighed for at se eksponater fra alle de nordiske lande med brugsbreve korrekt frankeret, må det næsten umiddelbart springe i øjnene, at der er lighedspunkter og forskelle i de enkelte landes frimærkeudgivelse og frimærkernes anvendelse, og en sammenligning kunne derfor blive aktuell.

Brev af 2. vægtklasse sendt 12. jan. i perioden 1865-69 fra København til Lund.

Når vi så også tager i betragtning, at de allerfleste nordiske samlere – foruden deres eget land – også samler eller i det mindste har en god basisviden om de andre nordiske lande, ja, så er springet såmænd ikke så stort til at begynde at interessere sig for at grave lidt dybere i de ligheder og forskelle, der eksisterer.

Vi er i vore dage så vant til at betragte de nordiske lande som eet portoområde, i det mindste når det drejer sig om almindelige breve og brevkort, at vi knapt spekulerer over det, men sådan har det jo ikke været altid.

De geopolitiske faktorer har nok bevirket, at Danmark-Norge-Sverige har haft meget nære tilknytninger langt tilbage i tiden, og dette har givet sig udtryk også i de postale aftaler, som stort set har kunnet operere ud fra ligestilling i no-

get så fundamentalt som møntsystemet i de tre lande efter 1875. På den anden side har det spillet en vis rolle, at Danmark havde personalunion med Island, at Sverige indtil 1905 havde personalunion med Norge, og naturligvis kunne Finland ikke indgå i noget nordisk postalt fællesskab før det blev frigjort for russisk overherredømme.

Men hvor udtalte er så disse ligheder og forskelle i nordisk postal udvikling? Kan vi slå op i katalogerne og finde nogle indikationer? Hvilke sammenligninger kunne vi i det hele taget tænke os at arbejde med?

Brev af 1. vægtklasse sendt 23. nov. i perioden 1870-75 fra København til Landskrona.

Tager vi det sidste spørgsmål først, kan vi hurtigt opstille nogle kriterier for en sammenligning:

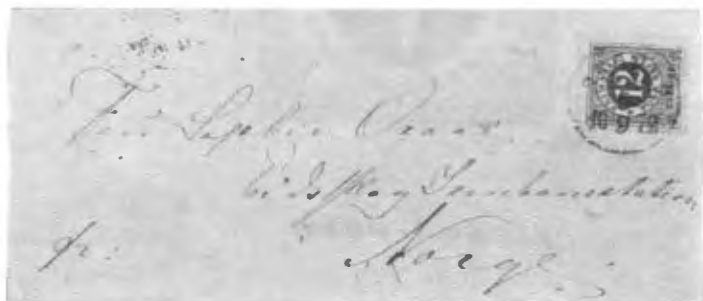
1. Sammenligning mellem de enkelte nordiske landes indenrigske takseringer. Herunder også lokalporto, indenrigske vægtgrænser, anbefaling og en række andre postale funktioner, men selvfølgelig med hovedvægten lagt på almindelige breve.

2. Sammenligning mellem de enkelte nordiske landes takseringer ved forsendelse til et andet nordisk land. Også her ligger den primære interesse i at belyse almindelige breves taksering, men brevkort, rek-breve og eventuelt andre forsendelser kan også komme på tale.

3. Sammenligning mellem de enkelte nordiske landes takseringer ved forsendelser til udlandet uden for de øvrige nordiske lande. Her vil det nok vise sig nødvendigt at trække visse grænser, ellers bliver det for kompliceret, men breve, brevkort, tryksager og rek-forsendelser kan nok med tiden ventes kortlagt ganske grundigt.

Selv om man i første omgang vil gå uden om punkt 3 i de opstillede kriterier, må man gøre sig klart, at på et så vigtigt område som sammenligning af farvevalg for brugsfrimærkerne spiller netop udlandsporten ind, idet UPU's farveregler stort set er blevet fulgt af de nordiske lande, og nye frimærketyper efter farvereglernes fremkomst 1878 er trykt i farver, der tilgodeser reglerne.

Både Danmark, Norge og Sverige har i tidsrummet fra begyndelsen af 1880'erne til 1920 fremstillet hundredevis af millioner af 5 øres mærker i grøn farve, 10 øres mærker i rød farve og 20 øres mærker i blå farve. Altsammen en

Brev af 1'ste vægtklasse, sendt til Norge den 5.9.1872, frankeret med et 12 øres mærke af Ringtypen, der var udkommet 1.7. samme år. Mærket er fra 1'ste trykoplæg, gråagtig blå.

klar tilkendegivelse af, at tryksager af første vægtklasse til udlandet kostede 5 øre, brevkort 10 øre og breve af første vægtklasse 20 øre.

Her er altså en gennemgående og fundamental lighed, som vi godt kan føre lidt videre.

Mellem 1920 og 1925 svingede portosatserne ofte og kraftigt. Alle tre lande har haft grønne 10 øres, røde 25 øres og blå 40 øres frimærker – med direkte relation til UPU-reglerne. En række andre værdier i de tre farver i årene 1920 – og fremover afspejler det samme, ligesom en række ændringer af mærker til farver som violet, brun og orange afspejler hensyn til den 4'de og meget vigtige UPU-regel:

Ingen andre brugsmærker må have værdier eller farver, der kommer i modstrid med de første tre farveregler.

Vi kan også trække enkelte uligheder frem, blot ved at studere katalogerne.

Værdien 12 øre fra 1918 viser noget ganske pudsigt:

Danmark: Mærket udkom den 1.6.1918 i 6,2 millioner eksemplarer.

Norge: Mærket udkom den 31.5.1918 i 5,6 millioner eksemplarer.

Sverige: Mærket udkom som to provisorier 21. og 24.5 1918 i ialt 19,3 millioner og som nyt frimærke den 6.7.1918 i 140 millioner eksemplarer.

ET GODT MÆRKE

INTERNATIONALE AUKTIONER

Afholdes 4 gange årligt.

Har de egnet materiale, hører
vi gerne fra Dem.

Kontakt os snarest.

Sibo & Skovgaard A/s
Rømersgade 9
1362 Kbh. K
Tlf. 01-12 63 00

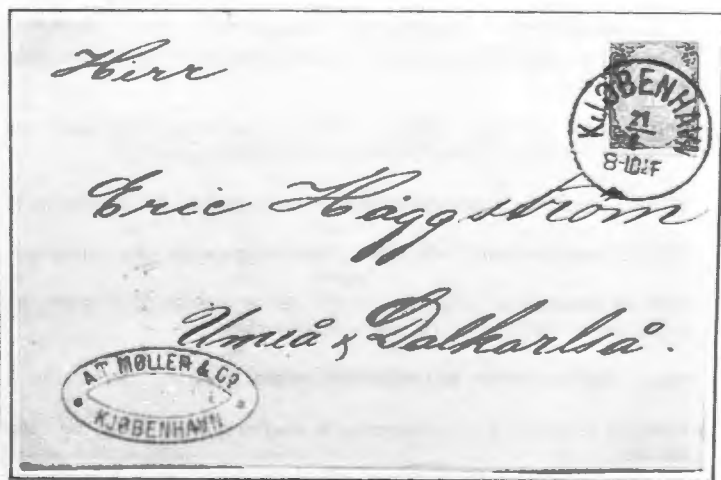
Det vil sige, at man i Sverige havde et behov for ca 160 millioner af denne værdi, medens Danmark og Norge kunne nøjes med 5-6 millioner. Årsagen ligger i portosatserne. Mellem 1.6.1918 og 1.7.1919 kostede indenrigs breve i Sverige 12 øre og forsendelser af breve mellem de tre riger kostede også 12 øre for første vægtklasse. Men indenrigs var taksten stadig 10 øre i Danmark og Norge.

Forskellen i oplagstallene giver et fingerpeg om det indenrigske forbrug i forhold til det interskandinaviske ditto. En lille interessant detaille, der kan læses ved at slå op i et katalog og en portotabel.

Både Danmark og Sverige fremstillede 27 øres mærker i 1918, men en sådan værdi udkom ikke i Norge.

I Sverige var der et meget naturligt behov, idet rek-tillægget – ganske som i Danmark – var 15 øre i den periode, hvor den almindelige brevporto var 12 øre. Altså $12 + 15 = 27$ øre for et anbefalet brev af første vægtklasse sendt indenrigs eller til Danmark og Norge. Et særligt behov for samme porto opstod i Danmark p.g.a. et svensk lotteri, der i meget stort omfang påkaldte sig interesse i Danmark. Korrespondancen med lotteriets kontorer måtte anbefales. Om interessen i Norge for dette lotteri har været ubetydelig, melder historien ikke noget om, men indenrigs var der i hvert fald ikke noget behov for værdien 27 øre hverken i Danmark eller i Norge.

Nu er vi nået så langt, at vi kan give en nærmere forklaring på denne artikels overskrift. Det turde være indlysende, at man kan belyse den inter-skandinaviske postudveksling for eksempel i tiden juni 1918 til juli 1919 med breve og

LETTER SENT 21/1 1877 FROM COPENHAGEN TO UMEÅ IN SWEDEN

Brev af 1. vægtklasse sendt 21. jan. i perioden 1875-85 fra København til Umeå.

NYT DANSK KLEMLOMMEALBUM MED ALLE FORDELE.

Glasklare Hawid klemommer
Praktisk låsesystem
åbnes og lukkes med et enkelt greb
Albumbladene trykt på 150 gram
træfrit papir - kvalitet Superb
Afstandsstykker i ryggen
så albummet ikke kommer til at
"gæbe"

Samme hulfafstand som i de
almindelige STENDER
album

Fås hos Deres bog- eller
frimærkehandler.

STENDER

- fordi De skal være god
ved Deres samling

REDUS ALBUMSYSTEMER

er en række systemer, der både supplerer hinanden og er selvstændige enheder.

Alle lommer og etuier i NUL ULTRA den uv-spærrende folie, der beskytter mod lysets blegende og nedbrydende virkning.

REDUS specielle Grønlandslommer til Juleark, Nordenmærker m. fl.

REDUS Svinglommer til alle emner, hvor begge sider skal kunne ses.

REDUS Stiklommer: „Klemloppen“ der er lukket på 3 sider, så frimærkerne sidder hvor de skal – og bli'r siddende.

Sving- og Stiklommer er i supertynd acetat.

Rekvirer katalog og specialbrochure med prøver af Sving- og Stiklomme.

REDUS-REKVISIT

Ahlmanns Allé 5 . DK 2900 Hellerup . Tlf. (01) 62 42 65 . Giro 5 43 33 98

rek-breve, dels besørget indenrigs i de tre lande, dels besørget fra det ene land til de to andre. Men det er jo bare et kort tidsrum og en meget lille del af den 125-årige postale udvikling mellem de tre og senere de fem nordiske lande.

EN INTERNORDISK SAMLING, der belyser hele den postale udvikling efter alle tre nævnte kriterier for sammenligninger, som anført overfor, lader sig så afgjort ikke uden videre etablere. Der foreligger kun i begrænset omfang litterære arbejder, der belyser alle detaljer, men der synes at være en udvikling i gang, der lover godt for fremtiden, og skulle det vise sig så heldigt, at den kommunikation, der kan finde sted på en udstilling som NORDPHIL 79, kan fortsætte i kommende år, så kan dette emne måske blive gjort til genstand for nærmere undersøgelser, udført af en kreds af samlere med samme målsætning.

For nu at give en ganske lille inspiration som måske kan belyse det arbejdsgrundlag, som man nødvendigvis må gå ud fra, har vi sammensat nogle taksttabeller, som går ud fra kriterium nr. 2, sammenligning mellem de enkelte nordiske landes taksering af forsendelser til andre nordiske lande. Vi begrænser os til almindelige breve og vi begrænser os – i mangel af tilgængeligt materiale – til forholdet mellem Danmark, henholdsvis Sverige som afsenderland, og de andre nordiske lande som modtagerland. Taksterne er angivet for de tre første vægtklasser i hver periode.

FRA DANMARK				FRA SVERIGE		
Vægtgrænser	Til Norge	Til Sverige	Dato	Til Danmark	Til Norge	Vægtgrænser
15- 30- 45 g	12-24-36 sk	8-16-24 sk	1.10 1865	17-34-51 ö	20-40-60 ö	DK: 15-30-45 g N: 3-6-9 ort*)
15- 30- 45 g	8-16-24 sk	6-12-18 sk	1.07 1869	12-24-36 ö	12-24-36 ö	15- 30- 45 g
15-125-250 g	6-12-18 sk	6-12-18 sk	1.01 1872	12-24-36 ö	12-24-36 ö	15-125-250 g
- - -	12-24-36 ø	12-24-36 ø	1.01 1875	12-24-36 ö	12-24-36 ö	- - -
- - -	12-24-36 ø	12-24-36 ø	1.01 1885	12-24-36 ö	10-20-30 ö	- - -
- - -	12-24-36 ø	10-20-30 ø	1.04 1885	10-20-30 ö	10-20-30 ö	- - -
- - -	10-20-30 ø	10-20-30 ø	1.01 1886	10-20-30 ö	10-20-30 ö	- - -
20-125-250 g	- - -	- - -	1.10 1907	- - -	- - -	20-125-250 g
Til Norge og Sverige, Island fra 1.1 1920 og Finland fra 1.6 1922				Til Danmark og Norge, Finland fra 1.6 1922 og Island fra 1.6 1928		
- - -	12-25-35 ø		1.06 1918	12-25-35 ö		- - -
- - -	15-30-45 ø		1.07 1919	15-30-45 ö		- - -
- - -	20-40-60 ø		1.07 1920	20-40-60 ö		- - -
- - -	20-40-60 ø		1.08 1924	15-30-45 ö		- - -
- - -	15-30-45 ø		1.01 1927	15-30-45 ö		- - -
- - -	20-40-60 ø		1.07 1940	15-30-45 ö		- - -
- - -	20-40-60 ø		1.04 1942	20-40-60 ö		- - -

*) 1 ort = 4,25 g

Der er altså ligheder og forskelle i en skøn blanding. Der er perioder, hvor overensstemmelsen er meget stor, hvilket tyder på at også kronekurserne har stemt overens, og der er perioder, hvor dette ikke synes at have været tilfældet.

Et par generelle bemærkninger vil nok lette forståelsen af skemaet. Den svenske skilling banco periode sluttede i 1858, altså før skemaets første dato. Den danske skilling blev omregnet til 2 øre pr. skilling (hvilket er korrekt med nogen tilnærmelse) fra begyndelsen af 1875.

Sverige har siden 1.7.1869 takseret indenrigske breve med de samme vægtgrænser og de samme ørebeløb, som gældende til Norge, med undtagelse af perioden fra 1.10.1922 til 1.08.1924 hvor man indenrigs havde taksterne 15-30-45 ö.

De danske indenrigske takster er derimod helt forskellige fra skemaet, og navnlig vægtgrænserne viser meget stor uoverensstemmelse, men dette vil vi ikke her gå nærmere inde på, for skemaet skulle jo kun vise sammenligninger efter kriterium nr. 2.

Vægtgrænsernes ændring i 1907 var et resultat af bestemmelser på UPU-kongressen i Rom 1906. Her fastlagde man første vægtklasse til 20 gram mod tidligere 15 gram, og de følgende vægtklasser blev tilsvarende sat til multipla af 20

Expresbrev til Danmark, afsendt den 14.10.1918 og dermed i den 13 måneder lange periode hvor de svenske inderigtakster såvel som taksterne mellem Danmark, Norge og Sverige var 12 øre for et brev af 1ste vægtklasse. Hertil kommer så et expresgebyr på 20 øre, ialt 32 øre, som er brevets frankering.

gram mod tidligere multipla af 15 gram. På skandinavisk plan ændredes første vægtklasse til 20 gram, medens anden og tredje klasse uændret blev 125 og 250 gram.

De særlige relationer mellem Danmark og Island gav sig udslag ved at Danmark medregnede Island som nordisk partner allerede 1.1.1920, medens Sverige først så sent som 1.6.1928 tog et sådant skridt. Men både Danmark og Sverige regnede Finland som partner fra den 1.6.1922.

De særlige relationer mellem Sverige og Norge gav sig et kortvarigt udslag i begyndelsen af 1885. Da man nedsatte taksterne indenrigs fra 12 til 10 øre den 1.1.1885, fulgte Norge med fra samme dato, men det tog 3 måneder at få en aftale med Danmark om gensidig nedsættelse.

Tilbage står nu at finde udgivelsesdatoer og kurseringstider for de frimærker og helsager, som bliver aktuelle hvis vi ønsker en fuldstændig dokumentation i opsætningen. Teksten til objekterne kunne man udforme på den måde, at man så vidt muligt parrer objekter fra samme periode på en planche og giver dem en fælles tekst, der viser den direkte sammenlignelige postale funktion, men der kan naturligvis tænkes masser af andre systemer for tekst og opsætning.

10 øres brevkort (Helsag) sendt til Danmark i den periode, fra 1.2.1921 til 1.8.1924 hvor taksten for brevkort var højere, nemlig 15 øre, til de andre nordiske lande, men kun 10 øre indenrigs. Det har afsenderen åbenbart overset. Brevkortet er T-stemplet i Sverige og sat i dansk efterporto på det dobbelte af manglende frankering, altså 10 øre. Portomærket er det overstemplede soldaterfrimærke, der udkom den 23.11.1921 og kurserede indtil portomærke af taltypen udkom den 15.8.1922. Kortet er sendt den 3.3.1922.

En uundværlig og værdifuld håndbog for enhver
frimærkesamler, der arbejder med udenlandske
kataloger, håndbøger eller litteratur

FILATELISTISK FREMMEORDBOG

Den hidtil største og mest omfattende filatelisti-
ske fremmedordbog i verden på

dansk – engelsk – fransk – tysk

og visa/versa, samt de vigtigste ord og tekniske
udtryk på

italiensk – spansk – portugisisk

Bogen indeholder endvidere tillæg med ca. 600
tidligere og nuværende frimærkeudstedende lan-
des møntsystemer – 260 adresser på postens in-
formationskontorer – sekssproget liste over mo-
tiv- og temamærker – taltabeller – farvenavne –
trykt på specialfremstillet papir, der ikke giver
genskin ved brug i elektrisk lys

Ca. 40.000 opslagsord på 168 sider

Pris kun 75,00 kr.

Fås hos alle velassorterede bog- og frimærke-
handlere eller direkte fra forlaget

KYLLING & SØN

Sankt Knuds Vej 10 – DK-3000 Helsingør

Når det foreslås at inddrage helsagerne i et sådant eksponat, har det flere årsager.

For det første repræsenterer helsagerne det udbredte postale behov, altså de helt almindelige postale rutiner, hvilket jo præcist er det vi ønsker at sammenligne.

For det andet skal det nok vise sig, at i en række tilfælde er der bevaret mere materiale som helsager end som breve med frimærker. I tidligere perioder afvaskede samlerne jo alt, hvad man kunne få fat i, og millioner af objekter, velegnede som dokumentarisk materiale, er gået tabt. Anderledes med helsagerne. Her kunne samlerne selvfølgelig klippe hjørnet med værdistemplet af, men oftest er dette ikke sket, og helsagerne er derfor i dag et værdifuldt supplement til enhver form for undersøgelser af en art, som er beskrevet i denne artikel.

Når jagten på objekter går ind, vil man selvfølgelig møde vanskeligheder, i særdeleshed inden for det klassiske område. Der blev ikke skrevet så forfærdelig mange breve i 1865 og frankeret med 17 svenske ører, når normaltimelønnen var 14 øre for en industriarbejder. Men vor lille undersøgelse af oplagstallene for 12 øre i de tre lande giver også et fingerpeg om at man nok skal have lidt tålmodighed før man finder egnede objekter. Imidlertid, det kan gøres. God fornøjelse.

Palle Laursen

Litteratur:

Jørgen Godtfredsen og Jesper Haff: Danske Breve,

Sven Carlin: Vad kostade brevet?

Palle Laursen og Bo Erik Stavenow: 50 års svensk postal dokumentation

Hvidovre gitteret

Siderne med udstillerfortegnelsen er smykket med et bånd, der er tegningen til det HVIDOVRE GITTER, der i 1956 blev opstillet på Hvidovre Torv. Gitteret er tegnet af kunstneren E. Thorstein, og udført af en Hvidovre-borger, smedemester Poul S. Hansen.

Gitterets forskellige felter forestiller begivenheder i Hvidovre og omegnens historie fra Jernalderen og frem til 1952. Gitteret har en længde på 127 m og vejer ca. 5 tons.

Kunstnerne IB BRAUN og E. THORSTEIN bringes herved Klubbens tak for tilladelse til at benytte de to Hvidovre-kunstværker i forbindelse med udstillingen.

**Mere
for pengene
hos Idé Møbler...**

Idé Møbler er
Danmarks største
møbelkæde - 80
store servicebeto-
nede møbelforet-
ninger med en
samlet årlig om-
sætning på over -
¼ milliard kr. -
samarbejder for at
tilbyde Dem bedre
møbler billigere....

Stort udvalg
i tæpper

**EGE
WESTON
WILTAX**

Vi fører kun
4F mrk. tæpper

Skulle det knibe med at finde os da ring -
vi henter og bringer Dem gerne uden købetvang

**HVIDOVRE
BOLIGHUS**

BIBLIOTEKVEJ 51 - TELEFON 01-78 13 48

Tag bare bilen med, der er masser af parkeringsplads.

Om danske prøvetryk til 1870 – og 1875 – udgaverne

Filatelien har været i en enorm udvikling i de sidste årtier, og samlerne beskæftiger sig i voksende grad med trykbestemmelser, varianter, pladefejl, stempler samt motivsamleri. Den tiltagende interesse for breve har yderligere banet vej for posthistoriske studier, omfattende førfilateli, portosatser og forsendelsesveje. Og endelig sysler adskillige med problemerne vedrørende selve frimærkefremstillingen. I nogle af de større udstillingsekspонатer fremvises der således frimærkeudkast (essays), forskellige former for prøvetryk, samt eventuelt nytryk af de tidligere udgivne frimærker.

Ude i den store verden omfattes essays og prøvetryk med betydelig interesse. I USA findes der et selskab »The Essay-Proof Society«, der udgiver tidsskriftet »The Essay-Proof Journal.« Af særlig interesse kan prøvetryk være for samleren, fordi de kan give vigtige oplysninger om bl.a. frimærkefarven i tidlige oplag. Dette forhold har, således som det vil fremgå af senere omtale, også haft betydning for studiet af danske mærker.

Hvad angår essays og prøvetryk til de danske tofarvede udgaver af 1870 og 1875, foreligger der en række omfattende publikationer af J. Engel, R. King-Farlow, J. Schmidt-Andersen og Stig Andersen. Materialet for disse studier hidrører dels fra de pågældende forfatters egne samlinger, dels fra Postmuseet i København.

Da der i almindelighed synes at foreligge en vis usikkerhed med hensyn til definitionerne af essays og prøvetryk, gives der i det følgende en oversigt vedrørende disse begreber ud fra fortolkningerne i »The Essay-Proof Society.«

Essay er et frimærkeudkast, hvis tegning på een eller anden måde afviger fra det færdige frimærke. Derimod har hverken farve, papir, vandmærke, takning eller gummering nogen som helst betydning for definitionen. Man kan skelne mellem officielle og private essays.

Prøvetrykkene har alle sammen tegning som de endelige frimærker, men de kan derimod afvige med hensyn til een eller flere af de øvrige *characteristica*. Der skelnes mellem tre forskellige former af prøvetryk, nemlig:

1. Aftryk af moderstemplet (die proof). Det er altid skarpt og klart i tegningen og som regel i sort farve, selvom aftryk i andre farver også kan påtræffes.
2. Forsøgstryk i forskellige farver, inklusive den approberede (trial color proofs.). Aftrykkene tages enten fra moderstemplet eller fra de sekundære stempler, dørestemplerne. Det anvendte papir er som regel frimærkepapir med eller uden vandmærke. Gummering forekommer men ikke altid. Forsøgstakning ses.
3. Tryk af den færdiggjorte plade (plate proofs.). Farven er den for frimærket approberede. Papiret kan være frimærkepapir med eller uden vandmærke. Gummering kan forekomme. Forsøgstakning ses. Tryk på frimærkepapir med vandmærke men uden takning forekommer blandt samlere uden betegnelsen »utakkede frimærker«.

1870- udgaven

Af gravøren Philip Batz fremstilledes der i 1869 syv forskellige essays til et 48-skillings frimærke. De var ret afvigende. Type V mindede stærkt om de i 1874 udgivne islandske skillingsmærker. De to essays (type VI og type VII) havde visse fællestræk og kom til at danne grundlaget ikke alene for den nye skillings-udgave men også for den senere øresudgave. De omfattede en ramme og en oval, hvilket krævede en trykning med to plader. Rammen var den samme for begge typer, medens ovalerne afveg noget fra hinanden. Således havde type VI en udsmykning med egeblade nedatil i ovalen, medens type VII viste kornaks. Sidstnævnte oval blev foretrukket som arbejdsgrundlag. En stor mængde essays med ramme og oval fremstilledes i forskellige farver og nyancer. Fra Postmuseets samling og privatsamlinger kendes således 23 varianter af essayet. De har alle »tyk ramme« (fig. 1), medens nytryk af essayet, udført i 1882, viser tynne rammer.

Fig. 1

Fig. 2

For at nå frem til det forønskede resultat, måtte essayet imidlertid ændres. Det store 48-tal blev gjort mindre og enklere, ligesom teksten DANMARK og POSTFRIM. udførtes med mindre bogstaver. Endelig vendtes posthornet i ovalens nederste del således, at mundstykket kom til at vende til venstre og tragten til højre. Der kendes et essay af den korregerede oval, hvor værditallene mangler (fig. 2). På grundlag af dette fremstilledes der stempler af ovalerne med de forskellige værdital fra 2 til 48 skilling (fig. 3). 48 skillings værdien blev

Fig. 3

Fig. 4

Fig. 5

trykt først, og der anvendtes her en tyk ramme. Antageligt har man fundet den tykke ramme for massiv, og ved trykningen af de øvrige værdier foretrak man en tynd ramme (fig. 4).

Af ovalen med værdien 3 skilling eksisterer der prøvetryk i brun farve, og af ovalen med værdien 4 skilling prøvetryk i rødt, grønt og sort (fig. 5). Af betydelig interesse er endvidere en del farveprøvetryk til hele mærket (ramme og oval) med værdierne 3 og 4 skilling. De er trykt i helark på frimærkepapir med kronevandmærke og er gummerede. Hvert ark viser 6 rækker prøvetryk á 8 mærker, og hver række omfatter 5 stykker 4 skilling og 3 stykker 3 skilling (fig. 6). Hver række er trykt med sine egne farver, således at de 6 rækker repræsenterer de farver, der er anvendt til trykningen af udgavens 6 værdier. Postmuseet besidder to af disse ark, hvoraf det ene er trykt med særdeles kraftige farver. Et tredje ark findes i privateje. Endvidere forekommer der nogle enkeltstykker og par af 3 og 4 skillingsværdierne hidrørende fra ark, der er blevet opdelt. Forekomsten af parstykker med kombinationen $4 \div 3$ skilling taler herfor. Alle ram-

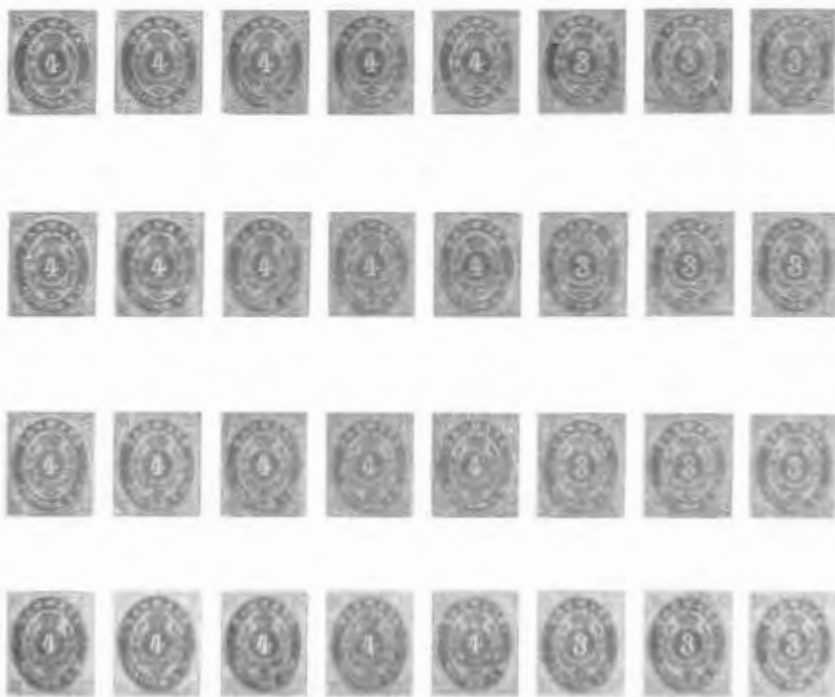

Fig. 6 visende 4 af de 6 rækker i farveprøvearket.

TAKKENS *billighefter*

NOGET
SPÆNDENDE
OG GANSKE
UNDERHOLDENDE
LÆSNING

Nu findes der 9 hefter i serien af TAKKENS BILLIGHEFTER.

TAKKEN BILLIGHEFTER er kort og godt skrevne og henvender sig til såvel begyndere, viderekomne som specialsamlere.

De kan tegne fast abonnement på serien, som udkommer med 3 til 4 hefter om året.

De bestemmer selv når De ikke ønsker flere hefter.

Hefterne fremsendes portofrit til abonnenterne vedlagt girokort pålydende indholdet. Med andre ord: De skal ikke forudbetale noget som helst.

I serien er der udkommet følgende hefter, som stadig kan købes hos forlaget.

1. DANSK VESTINDIENS HALVEREDE
4 CENTS FRIMÆRKE
af Erik Hvidberg Hansen 3,60
2. BERLINS POSTKRIG
af A. Abitz 3,05
3. VARIANTER I HELSAGER AF
FREDERIK 5 ØHE GRØN
af Fabricius Jensen 3,60
4. KZ POST
af Jeppe Andersen 3,60
5. ZEPPELIN BREVE
af G. Heyde 3,60
6. DANSK VESTINDISKE POST-
STEMPLER PÅ UFRANKEREDE
FORSENDELSER
af Henning Mathiesen 5,90
7. NORGES VÅPENUTGAVE
af Reidar Norby 10,25
8. DANSK VESTINDIENS
KONGEMÆRKER 1907-1917
af Erik Hvidberg Hansen 10,00
9. BRITISKE STEMLER
af P. Hvild 8,50

Send denne kupon såfremt De ønsker:

1. Et eller flere af ovenstående TAKKENS BILLIGHEFTER. Anfør nr. her ...
2. At tegne abonnement på TAKKENS BILLIGHEFTER fremover, og som udkommer med 3 til 4 hefter året. Sæt da kryds her ☐ De bestemmer selv hvor længe.
3. Oplysning om de 3-4 årlige udsendelser fremover i TAKKENS BILLIGHEFTER: Sæt da kryds her ☐

NAVN

ADRESSE

POSTNUMMER BY

(Brug blokbogstaver eller stempel, Husk: Ingen penge nu).

Klip kuponen ud og send den til FROST FORLAG, SOGNEGÅRDS ALLE 9, 2650 HVIDOVRE.

mer på prøvetrykkene i de omtalte ark og løse mærker er tynde og rette. Nogle få eksemplarer af 4 skillingsværdierne er set dels med prøvetakning, dels med prøvestempling med et forsøgsstempel (»Gjentoft« i lapidarskrift).

På Postmuseet findes også nogle prøvetryk på vandrette og lodrette strimler af frimærkepapir uden vandmærke og gummi. Her afveksler værdierne 3 og 4 skilling regelmæssigt. Farverne er de samme som er anvendt i frimærkeudgaven, dog er den brune ovalfarve lysere. Rammerne er også her rette, men de er alle omvendte.

Endelig besidder Postmuseet pladetryk af udgavens 6 værdier i de rigtige farver. De er trykt i helark på frimærkepapir med vandmærke og med gummi, men er utakkede. Det drejer sig altså om »utakkede originalmærker.« Ydermere har museet alle værdierne i parstykker uden gummi.

Fig. 7

Fig. 8

1875 – udgaven

Vedtagelsen af den nye møntlov af 25. maj 1873, der skulle træde i kraft 1. januar 1875, nødvendiggjorde fremstillingen af nye frimærker i øresværdier til udsendelse på det sidstnævnte tidspunkt. Det bestemtes, at mærker i værdierne 3, 4, 6, 12, 16, 25 og 50 øre skulle udsendes med det samme, og senere hen kom der yderligere tre værdier til, nemlig 20 øre (august 1875), 100 øre (oktober 1877) og 5 øre (marts 1879).

Mærkebilledet til de nye frimærker kom som bekendt i betydelig grad til at ligne de tofarvede skillingsmærker. Rammerne var de samme som anvendt ved trykningen af 2-16 skilling, det vil sige de tynde rammer, men de tykke rammer fra 48 skillingsværdien kom dog i brug igen ved nogle af de tidlige trykninger, ligesom de fejlagtigt blev anvendt som erstatningsklichéer for nogle enkelte af de tynde rammer. Philip Batz graverede et sæt nye moderstempler til ovalerne med værdibetegnelser fra 3 til 100 øre. Disse viser kun ringe forskelligheder, bortset fra værditallene, dog 100 øre-klichéen undtagen, idet der her er visse ændringer i kornaksudsmykningen. Postmuseet er i besiddelse af et sort aftryk

af et stempel med ramme og oval, i hvilket sidste begge værdital mangler, medens betegnelsen ØRE forefindes.

Der findes prøvetryk i sort af samtlige 10 ovaler (fig. 7). Men desforuden er der i Postmuseet og privatsamlinger en betydelig mængde farveprøvetryk, dels af ovalerne alene, dels af hele mærkebilledet med ramme og oval. De fleste af disse prøvetryk har værdibetegnelsen 4 øre (fig. 8) således ejer museet 10-blokke af denne værdi i de approberede farver, dog med undtagelse af 5 øre mærkets farver. Af en særlig interesse er blokken i 50 øre mærkets farver, nemlig en

Fig. 9

Fig. 10

let brunlig ramme og en blegviolet oval. Igennem mange år var det den almindelige mening, at 1. oplag af nævnte værdi havde en kraftigere brun ramme og en intens blåviolet oval. Imidlertid kunne den nu afdøde frimærkehandler Åge Reddersen omkring 1950 fremvise nogle adressebreve, der var frankeret med 50 øre mærker i den blegviolette farve. Brevene var tidligt afstemplede, og Åge Reddersen fremsatte derfor den påstand, at det måtte dreje sig om et førsteoplag af 50 øre mærket. De sagkyndige afviste til at begynde med denne opfattelse, indtil J. Schmidt-Andersen i 1954 ifølge studier af Postmuseets prøvetryk kunne fastslå, at farven på de ovenomtalte prøvetryk og de blegviolette firmærker var identiske og i øvrigt også svarede til den farve, der benyttedes til første oplag af 3 øre tjenestemærket. Påstanden om, at de blegviolette 50 øre mærker var afblegede eksemplarer af de blåviolette mærker, kunne i øvrigt også afvises, fordi de blåviolette mærker ved afblegning blev blå og ikke lysviolette. Man har derfor nu løst problemet om det første tryk af 50 øre mærket på den måde, at de blegviolette først trykte mærker betegnes 1A, medens de senere med nyt farvevalg fremstillede blåviolette mærker betegnes 1B. Postmuseet ejer et helark af 1B derimod intet af 1A. Ubrugte eksemplarer af dette sidste mærke er uhyre sjældne. Selv har jeg ejet et enkelt eksemplar.

Der foreligger en del farveprøvetryk af øres værdierne udover de i det foregående nævnte. Med værdistempet 4 kendes således et tryk med rød ramme og gul oval. For fastlæggelsen af farverne for de tre senest udgivne værdier 20, 100 og 5 øre var forløbet som følger. Gennem de tidligere omtalte essays af 48 skilling besad man en hel del erfaring med hensyn til egnede farvesammenstillinger. I den Schmidt-Andersen tilhørende samling af essays og prøvetryk fandtes der tre essays af 48 skilling med tyk ramme, som var trykt med de samme farver, der sidenhen skulle blive valgt for de tre sidst trykte øresværdier.

Det ser ud til, at man hurtigt er blevet enige om at trykke 20 øresmærket med rød ramme og grå oval. Der foreligger da også et prøvetryk med 20 øre værdital og i de approberede farver.

Da et 100 øre mærke skulle udgives oktober 1877, fremstillede man en del farveprøvetryk med såvel 12 øre som 25 øre værdistempler. Postmuseet besidder henholdsvis 13 og 12 eksemplarer af sådanne. De har rammer i fra lys grå til mørkere grå farve, samt ovaler i en række nuancer af gult: olivengult, brunlig-gult, grågult, citrongult, mellemgult, æggegult og orangegult. De approberede

Fig. 11

Fig. 12

farver mellemgråt/klar gult valgtes udfra et 12 øre farveprøvetryk (fig. 9). Også af det til trykning approberede 100 øre mærke kendes der prøvetryk i to nyan- cer af farverne. Begge har omvendte rammer (fig. 10).

Da 5 øre mærkets farver i Marts 1879 skulle bestemmes, fremstilledes der med 20 øre værdistempel nogle farveprøvetryk, der alle havde rød ramme, me- dens ovalen varieredes fra smagradgrønt til blåt og ultramarinblåt. Kombinati- onen rød/blå approberedes til den ny værdi (fig. 11).

Af 8 øre mærket findes endelig et pladeprøvetryk, hvis oval har let anilinrød farve. Det er trykt på tyndt blødt papir uden vandmærke (fig. 12). Antageligt drejer det sig om trykkeriets egen kontrol af farvernes egnethed.

For tilladelsen til påsyn og lån af materiale bringer jeg hermed en tak til Post- museets leder postmester H. M. Jensen, grosserer R. Bechsgaard og revisor Stig Andersen.

Torben Geill

Andersen, Stig: Danske essays og prøvetryk 1850-1886. Svensk fil. tidsskr. 1972, hft. 9.

Engel, J.: The Postage Stamps of Denmark, Essays and Proofs 1849-1902 and Reprints. 1886-1924.

King-Farlow, R.: Denmark Essays and Proofs in the Schmidt-Andersen Collection. The Essay-Proof Journal 1950, VII, 4.

King-Farlow, R. og Schmidt-Andersen, J.: Danske essays og prøvetryk 1849-1902. Nord. fil. Tidsskr. 1950, LVII, 17.

King-Farlow, R. and Schmidt-Andersen, J.: Official Reprints of Danish Stamps. London Philatelist. 1950, LIX, 164.

Schmidt-Andersen, J.: The Postal Stamps of Denmark 1851-1951. Publ. by The General Directorate of The Royal Danish Post Office. Copenhagen 1951.

Schmidt-Andersen, J.: Danmark. 1875 udgaven. Nord. fil. Tidsskr. 1954, LXL, 25.

Schmidt-Andersen, J.: Danmarks tofarvede Frimærker. 1870-1895. Frimærkesamleren. 1955, XIII, 71. Skandia. Belgica 72. Special Offer. Copenhagen.

BIBLIO TEKS CAFEEN

HVIDOVREVEJ 280 . 2650 HVIDOVRE . TLF. (01) 78 55 09

Jury

Erling Bendtsen. I. Bindel. T. Buntzen. E. Hvidberg Hansen.
Hålfdan Helgason, Island. Jacq. Hermann. H. Ehlerh Jessen.
Børge Lundh. Jørgen Nielsen.

Medaljer

Der kan ved udstillingen tildeles medaljer i sølv, forsølvet bronze, bronze og diplom.

Ærespræmier

Ved redaktionens slutning forelå der tilsagn om ærespræmier fra

Hvidovre kommune
Hvidovre Frimærke Klub (HFK)
Foreningen NORDEN's Hvidovre afdeling
Danske Filatelisters Fællesfond
Posthistorisk Selskab
Oslo Filatelistklubb
Sollentuna Filatelist Klubb
Suomen Filatelistiseura
Københavns Philatelist Klub
Frimærkehuset HERMES

Æresmedaljer

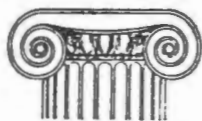
Ved redaktionens slutning forelå der tilsagn om følgende æresmedaljer

Scandinavian Collectors Club – Guld-, Sølv- og Broncemedalje
Tåstrup og Omegns Frimærkeklub

Æresmedaljerne fra Scandinavian Collectors Club uddeles for første gang på NORDPHIL '79. Medaljerne er blevet indstiftet af klubben for at tilkendegive samhørigheden mellem de mange Skandinaviensamlere i USA og de lande i den gamle verden, hvis mærker klubbens medlemmer samler. Medaljerne må derfor kun tildeles skandinaviske eksponater. Da NORDPHIL '79 i sin idé bygger på et nordisk samarbejde, fandt Scandinavian Collectors Club, at netop ved en sådan lejlighed burde de fornemme medaljer uddeles for første gang.

Hvidovre Frimærke Klub

vil gerne bringe alle, der har skænket ærespræmier og -medaljer vor bedste tak.

DANSKE
FILATELISTERS
FÆLLESFOND

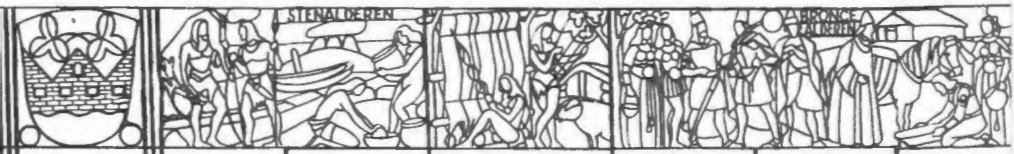

LABOREMUS PRO FILATELIA

STIFTET 1964 UNDER PROTEKTION AF HANS HØJHED PRINS VIGGO

Udstillerfortegnelse

- 1-5 Halfdan Helgesen, Oslo
Sverige. Udvidet katalogsamling med førfilateli.
- 6-8 Carl Eric Nyström, Sollentuna
Sverige. 12 øre våben, 1 brev pr. halvår, 1 stemplet mærke hver måned.
- 9-11 Egron Qvarnström, Sollentuna
Sverige. Båndmærker opdelt efter papirsorter, farvenuancer m.v.
- 12-14 Elof Ålander, Sollentuna
Sverige. Tjenestefrimærker, stort format, takn. 14 og 13.
- 15-17 Elof Ålander, Sollentuna
Sverige. Et udvalg af breve og postanvisninger gennem 75 år.
- 18 Sollentuna Filatelist Klubb, Sollentuna
u.b. *Sverige. Sollentunastempler.*
- 19-30 Palle Lausen, Hvidovre
Sverige. Svensk postal dokumentation fra ca. 1880 til ca. 1940.
- 31-36 Rune Almqvist, Sollentuna
Sverige. Gotland postal dokumentation 1650-1911.
- 37-40 •PECUS•
Norge 1855-1875. Uddrag af samling med hovedvægten på stempler og typer.
- 41-45 Harald Bjelde, Oslo
Norge. Bypost med hovedvægten på breve, stempler, typer og varianter.
- 46-50 Arne Thune-Larsen, Oslo
Norge. Uddrag af specialsamling over poststempler anvendt ved post-ekspeditioner ved de norske jernbaner 1855-1978.
- 51-54 Arne J. Bay, Oslo
Norge. Jernbanemærker, håndskrevne og postale stempler, fragt-, gods- og dampskibsmærker.
- 55-60 Åke Lindholm, Helsingfors.
Finland. Uddrag af specialsamling.
- 61-66 Martti Vuorivirta, Helsingfors.
Finland 1917-1929. Uddrag af specialsamling med varianter.
- 67-71 Kaj Pischow, Helsingfors.
Finland. Skibspost med stempler, ruteantegninger m.v.
- 73-76 Lars Ingemann, Sollentuna.
Island 1876-1904. Aur-udgaverne ustemplede og på breve.

Nyheds- abonnement

*Det kan virkelig betale sig for Dem.
Tegn abonnement hos os - så er de sikker på leverancen,
fordi vi er absolut førende i branchen.
Deres garanti og vor anbefaling:
En af Nordeuropas førende med over
3.500 tilfredse abonnenter.
Venligst anmod om vore relevante oplysninger og prislister.*

●

Vi fører et stort lager af Norden og Vesteuropa
til meget moderate priser.
Kig ind eller lad os ekspedere Deres mancoliste.

●

A/s STAMPEX

*Jernbane Allé 94 - 2720 Vanløse
Tlf. 01-74 12 03*

PS.: Vi er køber til Deres gode samlinger

- 77-80 Ib Schock, Hvidovre.
Island. Ustempet specialsamling med trykodelte aur-udgaver.
- 81-85 Torben Jensen, Hvidovre.
Island 1944-1974. Uddrag af specialsamling med postalt anvendte breve, fragtbreve. Varianter m.v.
- 86-88 Jón Halldórsson, Reykjavik.
Island. Safnahus 1925.
- 89-91 Helgi Gunnlaugsson, Reykjavik.
Island fra 1944. Breve, varianter og dele af portosatser.
- 92-97 Ib Schock, Hvidovre.
Island. Uddrag af stemplet specialsamling med breve.
- 98-99 Åke Odén, Sollentuna.
Æresgæst Breve fra Kirkestaten, hovedsagelig 1852-udgaven.
- 100-110 Chr. Andersen, København.
Æresgæst Uddrag af specialsamling Danmark.
- 111-114 Edmund Hansen, Hvidovre.
Danmark. Postfrisk.
- 115-122 Torben Geill, København.
Æresgæst Uddrag af specialsamling Island.
- 123-129 S. Wiegand Hansen, København.
Æresgæst Uddrag af specialsamling Norge.
- 130-134 Ingolf Nielsen, Tórshavn.
Føroya. Tórshavn posthus, dets historie og stempler fra 1801 til 1979.
- 135-140 Ole Frederiksen, Allerød.
Dansk Vestindien. Uddrag af specialsamling med førfilateli.
- 141 A. W. Hoffmann, Hvidovre.
u.b. *Dansk Vestindien. Den tofarvede ovaludgave i tryk.*
- 142-144 Henning Mathiesen, Sønderborg.
Dansk Vestindien 1850-1900. Med udenlandsk post og lokalmærker.
- 145-149 Kaj C. Vagnkjær, Hvidovre.
Storbritanien 1680-1840. Uddrag af stempelsamling.
- 150-154 Jesper Haff, Hvidovre.
England 1840-1887. Uddrag af specialsamling.
- 155-159 Eric Bergling, Sollentuna.
Frankrig 1849-1975. Ceres og Napoleon udgaver, incl. Ballons 1870.
- 160-162 A. W. Hoffmann, Hvidovre.
Frankrig 1849-1920 med farvevarianter og stempler.

R.N.

KØB - SALG

VURDERING

REEL BEHANDLING

KOMMISSION

FORMIDLING

Til vore SKRIFTLIGE FRIMÆRKESALG, der afholdes flere gange årligt, søges til stadighed bedre materiale fra SKANDINAVIEN, VESTEUEUROPA, USA, - såvel enkeltmærker, specialiteter, som breve, ældre FDC fra DANMARK -NORGE, samlinger, kartoteker, litteratur, etc. Vore mange udenlandske kunder sparer moms'en, hvorfor vi kan opnå gode salgspriser for god kvalitet.

FORLANG INDLEVERINGSBETINGELSER.

Stort udvalg i bedre enkeltmærker, sæt, filatelist-artikler, etc.

**FRIMÆRKEHUSET
RASMUSSEN & NEERGAARD ApS.**

Holmbladsgade 5
2300 København S.
Tlf. 01-95 39 12

I. F. S. D. A.

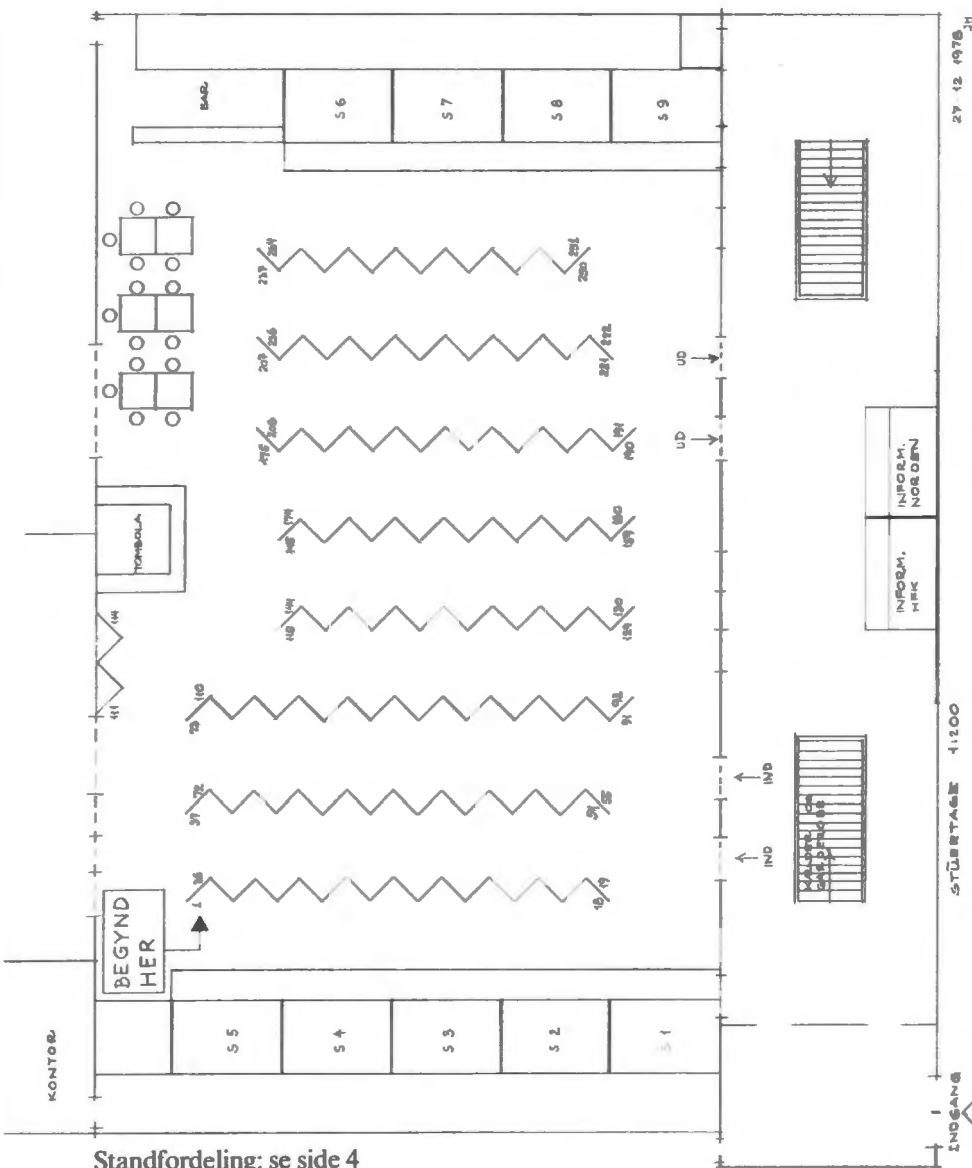

INTERNATIONAL
FEDERATION OF
STAMP DEALERS
ASSOCIATIONS

- 163-168 Anders Evensen, Oslo.
Holland. Uddrag af specialsamling.
- 169-174 Kaj Hallberg, Hvidovre.
Schweiz. Uddrag af katalogsamling.
- 175-178 Heinz Hilbig, Sollentuna.
Schweiz. Luftpost, Pro Patria og Pro Juventute.
- 179-181 Sune Rosenqvist, Sollentuna.
Estland, Letland og Litauen. Uddrag af katalogsamling.
- 182-184 Kaj Hallberg, Hvidovre.
Vatikanstaten. Uddrag af katalogsamling.
- 185-190 Carl Nyland, Oslo.
Tyskland. Deutsches Reich-udgave 1889 og 1900. Studiesamling med hovedvægten på pladefejl.
- 191-193 Peter Vistisen, Sollentuna.
Vesttyskland.
- 194-198 Friedrich Abel, Elmshorn.
Slesvig-Holsten. Uddrag af specialsamling med breve og stempler.
- 199-202 Detlev Ehlers, Norderstedt.
Plebiscit Slesvig 1920. Uddrag af specialsamling med prøvetryk, frimærker, helsager og CIS-mærker.
- 203-206 Detlev Ehlers, Norderstedt.
Glückstadt. Hjemstavnssamling 1640-1867. Med forfilateli. Dansk, Slesvig-Holstensk og Norddeutsche Postbezirk postforvaltning.
- 207
u.b. Klaus Müller, Hvidovre.
Vesttyskland. Varianter og dobbelttryk.
- 208-212 Gunnar Lid, Oslo.
Norsk Polarpost 1896-1978. Temasamling med særlig vægt på Roald Amundsen.
- 213-215 Margareta Borin, Sollentuna.
Jesu Liv. Fødsel, arbejdsår, lidelse og død.
- 216-218 Arne Ringby, Stockholm.
Madonnabilledets udvikling gennem 1200 år.
- 219-221 E. B. B. Jespersen, Tórshavn.
Lokomotivets historie.
- 222-225 Ib Sandahl, Glostrup.
Trekloveret. Pigespejdernes internationale mærke.
- 226-228 Bernt Stigbehrt, Stockholm.
Scouting - ideen der blev en verdensbevægelse. Et forsøg på at beskrive Lord Baden Powells livsværk.

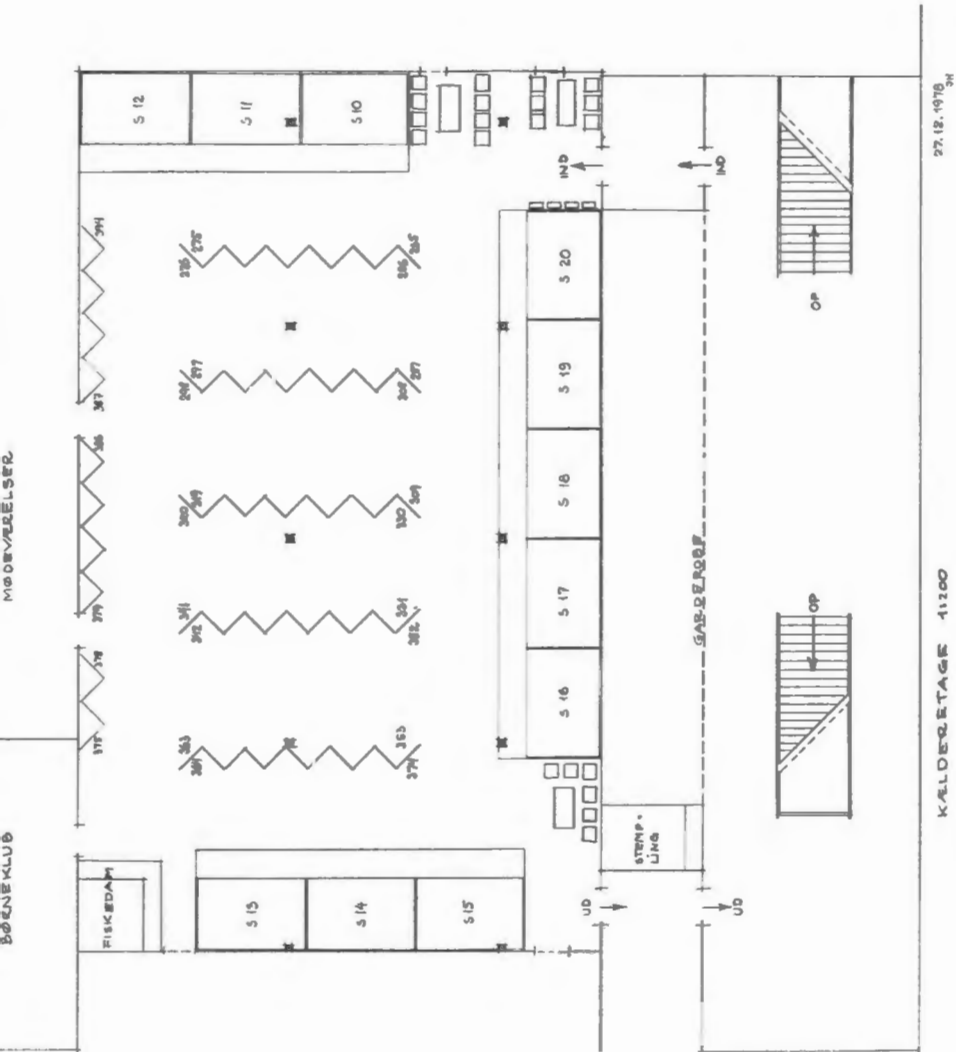

Udstillingsplan, stueetage

Standfordeling: se side 4

Udstillingsplan, kælderetage

**KIRSTEN EHLERS
INTERNATIONAL FRIMÆRKEHANDEL**

»SHOPPEN«

TLF. 01-21 72 73

**Køb/salg reel behandling
Mancolisteekspedition, speciale klassisk materiale
Åben daglig 10-17, lørdage lukket**

VÆRNEDAMSVEJ 1 - 1619 KBHV. V

Medlem af Danmarks Frimærkehandlerforening, IFSDA, PTS, KPK og OFF

Scanfrim A.P.S.

Lundsgade 5

2100 København Ø

Tlf.nr. 01 - 42 60 66

Stort udvalg i frimærker, albums, kilovarer, landepakker og artikler. Nyheds- og mankolisteservice. FDC fra Danmark, Færøerne og Grønland. Skriftlige frimærkesalg. Gratis katalog tilsendes.

Butik: Ndr. Frihavsgade 25, 2100 København Ø

Telf. (01) 38 60 66

SCANFRIM A.P.S

Postboks 860 · DK-2100 København Ø · Danmark

Telf. nr. nat. (01) 42 60 66
int.nat.. + 45 1 42 60 66

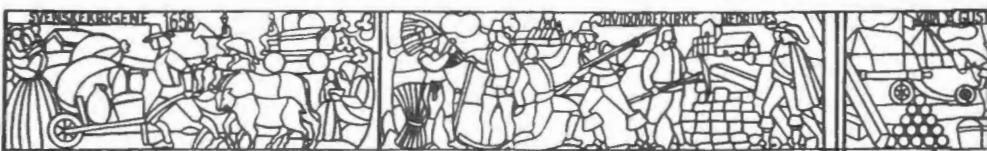
**Medlem: Danmarks Frimærkehandlerforening,
IFSDA, PTS London, APHV Köln m.m.**

BESØG VOR STAND PÅ "NORDPHIL 79"

- 229-233 Lars Trygg, Helsingfors.
Røde Kors posthistorie. Postbesørgelse i Røde Kors' regi.
- 234-236 Sune Wästeby, Stockholm.
EL-kraft. Produktion, distribution m.v.
- 237-241 Seppo Laaksonen, Helsingfors.
Astronomi. Motivsamling over den ældste videnskab, dets forskere, objekt og instrumenter.
- 242-246 Johan Kaldager, Oslo.
Musical instruments. Opdelt i tre grupper, slag- og rytmeinstrumenter, strengeinstrumenter og blæseinstrumenter.
- 247-250 Karl Borin, Sollentuna.
Frimærker udgivet i forbindelse med frimærkeudstillinger.
- 251-255 Astri Nielsen, Oslo.
Bilens udvikling og anvendelse. Udstillinger og løb.
- 256-258 Olle Lindgren, Sollentuna.
Rumfart og astronauter.
- 259-261 Olof Ericson, Stockholm.
Kort. Fremstillingsmetoder og anvendelsesområde.
- 262-264 Curt Sivert, Stockholm.
Bjerge og vulkaner.

Underetagen:

- 265-267 Erik Sundberg, Sollentuna.
Etiopien.
- 268-272 J. Pertti Hyttiäinen, Helsingfors.
Argentina 1873-1888. Uddrag af specialsamling.
- 273-275 Aarhus Frimærkehandel I/S., Århus.
Danske breve anvendt i forbindelse med bogen DANSKE BREVE.
- 277-280 Egil Kiserud, Oslo.
Norsk prefilateli. Breve fortrinsvis fra perioden 1845-1854.
- 281-285 Arvid Gulvik Lie, Oslo.
Klassisk Norge. Omfatter ustemplede og stemplede mærker, samt breve.
- 287-290 Arne J. Bay, Oslo.
Norske laksegl og postsigneter fra 1794-1978.
- 291-297 Niels Aaboe-Jacobsen, København.
Kolerabreve med post- og koleraforordninger.
- 298-302 Peter Buck, Lübeck.
Slesvig-Holstens posthistorie 1945-46.
- 303-305 Markku Roinila, Helsingfors.
Finland 1930. Specialsamling.
- Junior

Ønsker De mere plads? De kan låne ved at spare

Tal Opsparingslån med Handelsbanken

HANDELSBANKEN
altid med i billedet

Hvidovre Afdeling
Hvidovrevej 275
2650 Hvidovre - Tlf. (01) 78 05 40

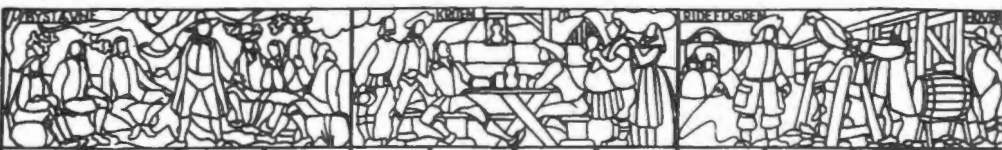
Strandmarks Afdeling
Strandmarksvej 18
2650 Hvidovre - Tlf. (01) 78 50 22

Avedøre Stationsby Afdeling
Sadelmagerporten 4
2650 Hvidovre - Tlf. (01) 49 44 11

Hvidovre Torv Afdeling
Hvidovre Torv 1
2650 Hvidovre - Tlf. (01) 47 22 11

Rebæk Sø Afdeling
Rebæk Søpark 1
2650 Hvidovre - Tlf. (01) 75 53 22

- 306–309 Heikki Toivonen, Helsingfors.
Junior *Finland 1930. Specialsamling med pladefejl, breve m.v.*
- 310–313 Marianne Aas, Oslo.
Junior *Fugle. Ordnet efter familier, arter etc.*
- 314–319 Juha Jaatinen, Helsingfors.
Junior *Finland 1963. Specialsamling opdelt efter plader, papir og farver.*
- 320–325 Helge Kurt Hansen, Hvidovre.
Danmark 1851–1902. Uddrag af specialsamling.
- 326–329 Erik Hedegaard, Brønshøj.
Danmark 1851–1930. Uddrag af samling med breve og varianter.
- 331–335 T. Bøcher Knudsen, Hvidovre.
Danmark 1851–1875. Uddrag af specialsamling.
- 336–341 Knud Mohr, Hvidovre.
Danmark med poststempler 1845–1870, herunder tildeling af poststempler i hertugdømmerne 1845–1864.
- 342–344 Edmund Hansen, Hvidovre.
Danmark. Udslebne stjernestempler.
- 345–352 Dieter Mickel, Wiesbaden.
Danske poststemplers historie. Førfilateli, nummer- og stjernestempler, incl. Færøerne.
- 353–358 Klaus Müller, Hvidovre.
Danmark. Studiesamling over HAFNIA-blokkene I, II og III, samt Postillonmærket.
- 359–363 Niels Gadegård, Hvidovre.
Danmark Postfærge 1919–1977 med forløbere, opdelt efter trykplader, og med varianter i såvel grundmærke som overtryk.
- 364–369 Edmund Hansen, Hvidovre.
Grønland. Adressekort fra 6/6–1960–6/4–1961.
- 370–374 Svend-Ove Sørensen, Lyngby.
Grønland 1935–1973. Uddrag af specialsamling med varianter, samt Thule.
- 375–379 Lars Svendsen, Hvidovre.
Junior *Danmark. Krone-, scepter og sværdudgaven 1864–1870. Opdelt i tryk, med stempler og varianter.*
- 380–381 Kent Rasmussen, Hvidovre.
Junior *Danmark.*
- 382–383 Carsten Eldrup, Hvidovre.
Junior *Danmark.*

FRIMÆRKE-LASSEN

**Rødovrevej 47
2610 Rødovre**

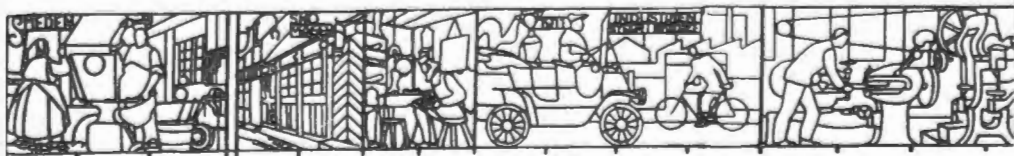
**KOM FORBI
OG HYG DEM!**

**Specialitet:
Personligt lavede landepakker**

01-41 33 75

- 384–385 Jan Sørensen, Hvidovre.
Junior *Danmark.*
- 386–387 Nina Mai Drews, Hvidovre.
Junior *Heste.*
- 388–389 Henrik Toft Nielsen, Hvidovre.
Junior *Europamærker.*
- 390–391 Lene Mai Drews, Hvidovre.
Junior *Diligenser.*
- 392–393 Nina Mai Drews, Hvidovre.
Junior *Skibe.*
- 101 Spejderfrimærkeklubben, København.
Litteratur *PHILA-SPEJD.*
- 102 Poul Hviid, Vrå.
Litteratur *Britiske stempler.*
- 103 Herbert Oesch, Helsingfors.
Litteratur *M/1875 Määritysopas.*
- 104 Juhani Olamo, Helsingfors.
Litteratur *Suomen Postimerkkilehti, kumulativt index 1920–75.*
- 105 Oslo Filatelistklubb, Oslo.
Litteratur *Norges frimærker i farger 1978–79. Katalog over Norges frimærker 1855–1978.*
- 106 Oslo Filatelistklubb, Oslo.
Litteratur *Norgeskatalogen 1979. Specialkatalog over Norges frimærker med tillægsartikler.*
- 107 Jørgen Gotfredsen og Jesper Haff, København.
Litteratur *Danske breve.*
- 108 Henning Mathiesen, Sønderborg.
Litteratur *Dansk Vestindiske poststempler på ufrankerede forsendelser.*
- 109 Erik Hvidberg Hansen, København.
Litteratur *Dansk Vestindiens kongemærker 1907–1917.*
- 110 Frost Forlag, Hvidovre.
Litteratur *Dansk Vestindiens Specialkatalog 78.*
- 111 JKE, v/Henrik Eis, Skovlunde.
Litteratur *Diverse artikler fra tidsskrifter og udstillingskataloger m.m.*

Redaktionen af udstillerfortegnelsen er afsluttet den 31. december 1978, eventuelle ændringer efter denne dato vil blive meddelt ved skiltning på de pågældende rammer.

»Det bedste svenske frimærkeår i 60 år.«

Hvad er det der gør at svenske 1978 frimærker er noget helt specielt? Bedøm selv. Samtlige mærker kan nu købes samlet i Årssæt 78. Her er nogle smagsprøver.

Kunst, gengivet på frimærker i den fornemme gravure teknik, er noget af det skønneste man kan betragte. Den svenske serie Tre kunstnere, kan stå for den mest kritiske granskning. Den kunstneriske kvalitet er blevet højt berømmet.

Hæftet Svampe, verdens første hæfte med mærker trykt i 5 farver i stålgravure, indeholder seks mærker. Også her er der tale om mesterlig gravørarbejde af Česlav Slania.

Med Årssæt 78, bliver det endnu vanskeligere at vælge årets populæreste mærke. Her vises en af de mange muligheder. Traner ved Hornborgasjön fra hæftet Väster-götaland. Graver Zlatko Jakus.

— 1978 bli'r det bedste frimærkeår siden 1920—21, skrev Jan Gabrielsson allerede i septembernummeret af Nordisk Filateli om årets svenske frimærker. Han motiverer det således:

— Alt tyder på at Kgl. Posten i dette lykkelige år, ikke tænker på at udgive et eneste grimt eller ligegyldigt mærke. Det er enestående i moderne tid.

Denne udtalelse bør vække nysgerrighed hos samlere, også på den anden side af Sundet, uanset samleområde. Hele dette fine frimærkeår findes nu samlet i Årssæt 78, 48 ustemplede mærker med 41 forskellige motiver i et dejligt gævehæfte.

Årssæt 78 sælges for pålydende værdi s.kr. 70,75 (for tiden d.kr. 86:—). Og der

er ingen tillæg for porto. Bestil Årssæt 78 ved at indbetale beløbet på vor danske postgirokonto nr. 5 28 99 12.

Udvid din danske samling — saml på Sverige Årssæt 78 er en god begyndelse

PFA Postens Frimærksavdelning
S-105 02 STOCKHOLM, Sverige

**Velkommen til sveriges stand på NORDPHIL -79,
hvor De kan købe Årssæt 78**

Om at samle søndagsbreve

Den, som vil begynde at anskaffe sig en takstsamling, vil for eksempel kunne begynde at samle søndagsbreve. Det er et rart lille afsluttet område, som kun strækker sig over ca. 43 år, idet ordningen startede den 1. maj 1929 og afsluttedes den 2. juli 1972.

Men trods det begrænsede emne er der mange spændende ting at gå på jagt efter, og materialet er absolut overkommeligt at erhverve.

Som en service indførte postvæsenet fra den 1. maj 1929 udbringning af breve (og brevkort) om søndagen mod et ringe gebyr, som i form af frimærker skulle påklæbes forsendelsen.

Gebyret var fra starten beskedent – nemlig 10 øre lig landsportotaksten for brevkort – men trods det kraftigt stigende gebyr, der sluttede med at være lig med 4 gange brevkorttaksten, kunne ordningen ikke betale sig.

Søndagsbreve er lette at kende, idet der dels over adressen skulle være påført et diagonalkryds, og dels skulle brevet – eller brevkortet – være påskrevet »Søndagsbreve«.

Fra de første år kendes 3-4 forskellige færdigtrykte kuverter med et rødt kryds og rødt »Søndagsbrev«. Men også blæk- eller blyantskryds tolereredes.

Portotaksterne og gebyrerne varierer gennem tiden. I over halvdelen af perioden var der både landsportotakst og lokalporto, men lokalportotaksten ophævedes for brevkorts vedkommende den 1. maj 1955 og for breve den 1. april 1957.

Gennem hele 17 år havde man for lokale søndagsbrevkort en »skæv« takst på $7 + 10 = 17$ øre, hvortil der ikke fandtes noget frimærke. De sidste 23 måneder

Søndagsbrevkort fra august 1929 med landsporto.

Kuvert fortrykt som søndagsbrev med lokalporto

Lokalporto-brevkort med 7 øre + gebyr 10 øre = 17 øre.

Landsporto-søndagsbrev frankeret med 25 øre kræftmærke.

Landsportobrev efter 1.7.1940 med 20 øre + gebyr 10 øre

Landsporto-brevkort fra 1948 med 15 øre + gebyr 20 øre

Søndagsbrev af 2. vægtsats fra november 1971 med 80 øre + gebyr 200 øre

HVIDOVRE TEATER

HVIDOVRE STRANDVEJ 70 A

DEN STÆRKESTE I, DEN STÆRKESTE II, FRU MIMI

af Aug. Strindberg, Dorrit Willumsen og Gustav Wied.

Medvirkende: Karen Margrethe Bjerre, Pernille Grumme, Christiane Rohde og Olaf Nielsen.

6.-11. marts 1979.

Billetpris kr. 34,-. Med rabatkupon kr. 23,-. Ungdomsbilletter kr. 10,-. Bill.salg (uden rabat) hos boghandlerne i Hvidovre.

Bill.tlf. 01-78 75 92 kl. 17-19, 7 dg. før hver forestilling.

OSCAR

forrygende morsomt lystspil med Ole Søltøft, Ulla Asbjørn Andersen, Lis Adelvard m.fl.

4.-7. april 1979.

NB! LØRDAGE SPILLES KL. 16.30.

Husk at få vort program i næste sæson!

GRØNLANDS POSTVÆSEN

Strandgade 100
postboks 100
1004 København K

Vi fører en moderat udgivelsespolitik. Derfor er vore frimærker populære blandt samlerne, og derfor kan en årsproduktion købes til en overkommelig pris.

De grønlandske årsmapper er ideelle gaveideer.

Årgang 1977

14,30 kr.

Årgang 1978 med julemærker

14,65 kr.

Betaling pr. check eller til postgirokonto 2 13 16 76.

Søndagsbrev med forklaring i stempel på, hvorfor ikke udbragt søndag.

Søndags-portobrev fra udlandet. Gebyret var 30 øre. Brevet blev ukorrekt ikke afleveret, da ingen hjemme, men anmeldelse indlagt.

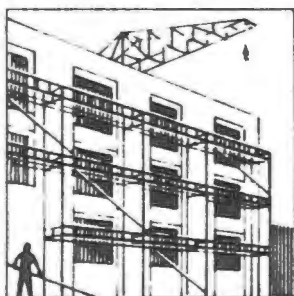
Hvem har stilladser til alle typer byggeri og reparationer?

Murerlaugets Hejseværker har alle typer
moderne stilladser, til såvel svær som let be-

lastning, rullestilladser

i letmetal, saxeborde,
håndværkerstillads osv.

Tal med os, så finder vi
det stillads der passer
bedst til den enkelte
opgave.

Tal med -
lej hos

Murerlaugets Hejseværker a/s

Fabriksparken 50 · 2600 Glostrup · Tlf. (02) 45 38 00

Fyn og Jylland: Jul. Thomsensvej 5 · 7100 Vejle · Tlf. (05) 83 38 00

samlede afgift, der skulle påsættes med et frimærke. Det betyder, at man vil kunne få et broget billede af breve med mange forskellige frimærkeudgaver og -værdier gennem brugsperioden.

Ved ophævelsen af ordningen pr. den 1. juli 1972 tolereredes søndagsbreve til den førstkommende søndag, nemlig den 2. juli, og da både brev- og brev-kortporto'en var blevet forhøjet, vil man altså for denne ene dag få en ny takst.

Det er imidlertid ikke alene dansk brevmateriale, man skal gå igennem, for det var også tilladt på breve fra udlandet at påsætte et dansk mærke, der skulle dække søndagsgebyret. Brevene skulle desuden være mærket på den foreskrevne måde. Dette er en af de kendte metoder, hvor der kan forekomme blandingsfrankatur.

Annulleringen af de to landes frankaturer skulle selvfølgelig foretages af hver sit lands postvæsen, men der vil kunne optræde flere interessante kombinationer, idet det danske mærke både kan være annulleret i udlandet, i grænsepostkontoret, i omkarteringen og i ankomstposthuset.

Selvom brevene var korrekt mærket, kunne der godt være forhold, som gjorde, at de ikke blev uddelt om søndagen. Brevene blev i så tilfælde forsynet med forklaring om forholdet, enten i form af et stempel eller en påklæbet mærkat.

En samling af søndagsbreve kunne måske ganske utraditionelt starte med udlandsbrevene for at vise ændringerne i gebyrerne. Og man kunne så fortsætte med forsendelser med korrekt almindelig porto og altså med opfrankering af gebyret. Og derefter kunne man vise forsendelser med eet frimærke, som dækker både porto'en og gebyret. Og endelig kunne så medtages breve med forklaring på manglende udbringning til tiden.

Hans Ehlern Jensen

PORTO FOR SØNDAGSBREVE

Dato	Brevkort		Breve	
	Lokalporto	Landsporto	Lokalporto	Landsporto
1.5.1929	7+10=17	10+ 10= 20	10+10=20	15+ 10= 25
1.7.1940	7+10=17	15+ 10= 25	10+10=20	20+ 10= 30
1.7.1946	10+20=30	15+ 20= 35	15+20=35	20+ 20= 40
1.6.1950	10+25=35	15+ 25= 40	15+25=40	25+ 25= 50
1.7.1952	15+30=45	20+ 30= 50	20+30=50	30+ 30= 60
1.5.1955	÷	20+ 30= 50	25+30=55	30+ 30= 60
1.4.1957		20+ 30 =50	÷	30+ 30= 60
15.4.1963		25+ 55= 80		35+ 55= 90
15.5.1965		40+100=140		50+100=150
3.7.1967		50+200=250		60+200=260
1.7.1972		(60+200=260)		(70+200=270) ¹⁾
3.7.1972		Søndagsbreve ophørt.		

1) Søndagsudbringning tolereret med 200 øre i gebyr den 2.7.1972.

Bliv medlem af
POSTHISTORISK SELSKAB

Ved et medlemsskab af PHS, vil De fire gange om året modtage vores medlemsblad 'Posthistorisk Tidsskrift'

Send kr. 70.00 på postgiro 6 23 59 05
De er så medlem i 1979 og vil så straks få bladet tilsendt.

BLIV ABONNENT PÅ

SKILLING

DANMARKS MEST LEVENDE FRIMÆRKEBLAD !

PRIS d.kr. 50,- incl. moms

KOMMER 10 GANGE OM ÅRET MED

**GRATIS ANNONCER !
NYE VARIANTER !
AKTUELT STOF !**

BESTIL PRØVENUMMER MED HUNDREDVIS AF SAMLER-ANNONCER !

SEND 5,- i frimærker eller giro 8 24 88 50 til

Forlaget SKILLING ApS · DK-3480 Fredensborg

Postfærgemærker

Postfærgemærker er en filatelistisk betegnelse, idet det officielle navn på disse mærker er Færgegodsmærker. I dette navn ligger også, at det ikke af postvæsenet betragtes som rigtige frimærker, men som godsmærker.

Postvæsenet overtog i slutningen af første verdenskrig driften af en række færgeforbindelser i Danmark, grundet de stigende omkostninger, hvilke umuliggjorde den fortsatte private drift. De fleste af disse ruter var væsentligst base-rede på personoverførsel og vogne, men to af ruterne, nemlig FANØ-ESBJERG og LØGSTØR-AGGERSUND NORD - AGGERSUND SYD havde

Postfærgemærke påklæbet mærkesedlen

en betydelig godstransport, og postvæsenet fandt det derfor ønskeligt at anvende specielle godsfrimærker på disse to ruter. Det første mærke, 15 øre, udkom 27. januar 1919, og postvæsenet benyttede den simple og naturlige fremgangsmåde, at overtrykke et kurserende frimærke med ordet POSTFÆRGE. Denne fremgangsmåde er så blevet anvendt lige til sidste dag, 30. april 1977, da den sidste af ruterne, FANØ-ESBJERG overgik til Statsbanerne.

AGGERSUND-ruten standsede allerede 18. juni 1942 ved indvielsen af broen over Aggersund.

Postfærgemærke påklæbet forsendelsen

I den nævnte periode udkom ialt 51 hovednumre af postfærgemærkerne. Mærkerne blev anvendt på pakker ved direkte påklæbning, eller på større godsforsendelser ved påklæbning på et fragtbrev. Endvidere findes de anvendt som kvittering for betalt overvægtsbagage. Endelig blev mærkerne anvendt som kvittering for den månedlige afregning for større kunder. Denne sidste anvendelse, samt undertiden påklæbning af større blokstykker på fragtbreve ved hjælp af arkranden, bevirker, at stemplede mærker med gummi kan være helt korrekt anvendte.

Godset indleveret d. 1919
udleveret d.

Fragebrev No. **Fragebrev.**
Til **Mr. Esbjerg**
Betal. **1000 kr.**
Fragt, **1000 kr.**

Effekter: **Kr. 1000**

Nr.	Antal	Indholdsmængde	Indhold	Vægt kg. (tillæg)	Adm. omkostninger
1	10		1000	200	

Bemærk:
Værdi kan ikke angives for det ved Fragtet indleverede Gods.

Adm. omkostninger
1000 kr. 1000 kr.

Plade 5: 1 kr. nr. 79-80 i arket. Nr. 79 dobbeltprægning.

Godset indleveret d. 1919
udleveret d.

Fragebrev No. **Fragebrev.**
Til **Esbjerg**
Betal. **1000 kr.**
Fragt, **1000 kr.**

Effekter: **Kr. 1000**

Nr.	Antal	Indholdsmængde	Indhold	Vægt kg. (tillæg)	Adm. omkostninger
1	10		1000	200	

Bemærk:
Værdi kan ikke angives for det ved Fragtet indleverede Gods.

Adm. omkostninger
1000 kr. 1000 kr.

Fragebrev fra Nordby - Fano til Esbjerg 10/8 1929.

I perioden 1919 til 1977 blev ialt anvendt 7 forskellige overtryksplader.

De første 3 plader, hvoraf plade 1 og 2 kun blev anvendt ganske kort tid, er sammensat af typografisk materiale, og der er i disse plader en række småfejl i typematerialet, samt for plade 3's vedkommende et pladeslid, som gør det muligt at placere mange af mærker i arket. Der henvises her til den i litteraturfortegnelsen anførte, aldeles fortrinlige bog af Tom Plovst.

Plade 4 og 5 er sammensat af klicheer, og plade 4 kan deles i 3 undertyper, idet man under trykningen har byttet om på de vandrette rækker.

Godset | medleveret d.
udleveret d.

Min af Fragtbrev

Fragebrevs Nr. 33 **Fragebrev.**

Til *Mr. J. J. J. J. J.*

Efterhav 4 Kr. 63 Øre

10 Øre 10 10 Øre 10

Mærke	Aantal	Indhold	Vægt kg (til oplysning)	Andre frankaturposter med
100	2	100	200	

Bemærk:
Værdi kan ikke angives for det
ved Fragebrevet indleverede Gods.

Løgstør - Aggersund stempel nr. 3.

Søndag 1/2 **Fragebrev**

Til *Fau's Minde*

Fragebrevs nr. 65

Bemærk: Værdi kan ikke angives for det ved Fragebrevet indleverede Gods.

Efterhav: kr. 1.25

Mærke	Aantal	Indhold	Vægt kg (til oplysning)	Andre frankaturposter med
100	9	100	200	

Ilgods søndagstransport, bl.a. frankeret m. 8-blok af kr. 1,25.

De nævnte 5 plader er alle med antiqua-type-bogstaver. Der henvises til ovennævnte bog angående forskellene i pladerne.

Plade 6 og 7 er begge klicheer med grotesk-typer. Forskellen på disse er i skrifthøjden, og ses også på »G« i ordet POSTFÆRGE. Kun eet mærke, 5 øre vinrød, er overtrykt med såvel plade 6 som 7.

Ved fremstillingen af disse POSTFÆRGE-mærker har postvæsenet bestilt og leveret til overtrykning, ganske små kvantiteter, og man har i alle tilfælde blot taget, hvad der lå lige for i depotet uden at skæve til, hvad man tidligere havde anvendt. Dette bevirker, at man, trods de meget små oplag totalt, finder mange marginalnumre anvendt.

Eksempler er:

AFA PF 3 – findes i 2 marginalnumre 50 øre vinrød/sort,

AFA PK 7a- findes i 10 marginalnumre – 50 øre grå,

Nodfrankering umiddelbart for Færgeriets overgang til DSB.

AFA PF 14 – findes i 3 marginalnumre – 10 kr. rød/grøn, idet der ofte kun er overtrykt 50 ark ad gangen.

Dette bevirker også, at en lang række af mærkerne er overtrykt med flere forskellige trykplader, eller man kan i visse mærker følge sliddet i plade 3, som blev anvendt fra 1919 til 1936.

Annuleringen af mærkerne skete som følger:

AGGERSUND-overfarten. Der anvendtes altid et cirkulært stempel med krone og posthorn i midten. Stempelfarve violet eller sort.

FANØ-overfarten har anvendt en meget lang række stempler. Der har såvel i Esbjerg som på Fanø været anvendt liniestempler til at begynde med, og senere forskellige typer af ovalstempler med dato og årstal. Studiet af disse stempler har samme interesse som studiet af øvrige poststempler, og der er en ganske

god tilgang af striber og blokke, samt for visse perioder stemplede helark for afregning ved FANØ-overfarten, så det er relativt let at få en repræsentativ samling.

Fragnetbreve og mærkesedler fra pakker med frimærker er ikke særligt sædvanlige for så vidt angår de ældre emissioner, mens de seneste emissioner er ganske sædvanlige på fragnetbreve. Når de ældre udgaver er sjældne på fragnetbreve, skyldes det formentligt, at indkøbspriserne for de brugte mærker i kurseringsperioden var ganske høj, 25-50% af pålydende; og ingen handlere ønskede derfor at løbe risikoen for sekunda eller ødelagte mærker på fragnetbreve, men krævede disse afvaskede af sælgeren.

Postfærgemærkerne – d.v.s. 15 øre og 1 kr. – var gyldige til frankering af almindelige postforsendelser indtil 30. juni 1919, hvor postvæsenet rettede for-

Postfærgemærke korrekt anvendt som frimærke før 30.6.1919.
7 + 15 øre = 22 øre for anbefalet lokalbrev.

glemmelsen ved udgivelsens påbegyndelse. Dette har bevirket, at mærkerne i Yvert-katalogerne står som hovednumre, og derfor samledes af alle samlere, som benyttede dette katalog. Alle øvrige kataloger anbragte mærkerne bagefter, sammen med porto- og tjenestemærker m.v., og dette bevirkede en lidt mindre interesse i visse andre lande.

POSTFÆRGE-mærkerne er nu et afsluttet område, men et område som er genstand for løbende forskning, både indenfor stempeltildelingen og ikke mindst takstområdet.

Folmer Østergaard

Af den i øjeblikket eksisterende litteratur skal der henvises til:

Tom Plovst: DANMARKS POSTFÆRGE MÆRKER (Århus Frimærkehandel 1962) i hvilken i øvrigt findes en yderligere litteraturliste. I Hillerød Philatelistklubs udstillingskatalog fra november 1976 findes af samme forfatter en kort artikel om studier af taksterne.

Nellike som halssmykke

Flora Danica
OF COPENHAGEN "

NATURENS EGNE MESTERVÆRKER I SKØNNE SMYKKER

Danmarks tjenestefrimærker

Indledning

Er tjenestefrimærker eller tjenestemærker som de oftest kaldes også frimærker? Eller tjenestemærker er noget der er omtalt bagi katalogerne efter de »rigtige« frimærker. Mange vil sikkert nikke genkendende til ovenstående.

Hvis man definerer frimærker som postale frigørelsesmidler, kan der dog ikke herske tvivl om, at tjenestemærker også er frimærker, blot med den begrænsning, at de som postale frigørelsesmidler har været anvendt af en snævre personkreds end de almindelige postfrimærker. At tjenestemærker er placeret bagerst i katalogerne – også i overført betydning, forstået således at mange samlere betragter tjenestemærker som noget sekundært i en samling – er egentlig synd. Tjenestemærkerne udgør faktisk en meget interessant del af Danmarks frimærker. Området kan give mange timers filatelistisk adspredelse, og det hvadenten man vælger at anlægge samlingen som en del af en Danmarkssamling, som en specialsamling eller som en studiesamling.

Baggrund

Indtil 1. april 1871 havde der været portofrihed for tjenstlige forsendelser. Denne portofrihed havde da været officielt gældende i ca. 100 år, idet den var stadfæstet i en kongelig forordning af 17. juni 1771. Ved de almindelige postfrimærkers indførelse i 1851 blev portofriheden for tjenstlige forsendelser bibeholdt.

Formentlig for at kunne fastslå hvilke portoudgifter de enkelte myndigheder og embeder havde, besluttedes det at udgive særlige tjenestefrimærker. Postloven af 7. januar 1871 ophævede portofriheden for tjenstlige forsendelser med virkning fra 1. april 1871. Udredelse af porto for statens regning skulle herefter

Brev til »Kirke- og Undervisningsvæsenet« frankeret med 4 sk. tjenestefrimærke. Afstemplet i Nysted 12. april 1871, altså umiddelbart efter udgivelsen af de første tjenestefrimærker.

ske ved anvendelse af tjenestefrimærker eller tjenestebrevkort, som blev introduceret pr. 1. april 1871.

Kredsen af myndigheder og personer der har haft tilladelse til at anvende tjenestefrimærker har varieret gennem tiden. Således fik en række myndigheder efterhånden bevilliget et tillæg til finansloven til dækning af portoudgifter, hvorefter de skulle anvende almindelige postfrimærker. Andre fik deres portoudgifter dækket ved særlige kontorholdslove, og herefter ligeledes anvende almindelige postfrimærker. Om disse ændringer i tilladelsen til at anvende tjenestefrimærker blev der udsendt cirkulærer, ligesom der normalt blev givet oplysninger herom i postvæsenets »Officielle Meddelelser».

Der skal ikke her gås i detaljer med dette, blot eksempelvis nævnes, at provster og præster kunne benytte tjenestefrimærker frem til deres afskaffelse i 1924. Mange af de tjenestebreve man ser bevarede er derfor naturligt korrespondance mellem kirkelige myndigheder.

Brev frankeret med parstykke 2 sk. mærker til »Provsten for Hillerslev og Hundborg Herreder, Thisted». Ankomststemplet på bagsiden »Thisted 20.3.1874».

Påtegninger

Udover påtegningerne KT (Kongelig Tjeneste) og KTmA (Kongelig Tjeneste med Attest) findes en lang række andre påtegninger som i sig selv kan være et interessant samleområde.

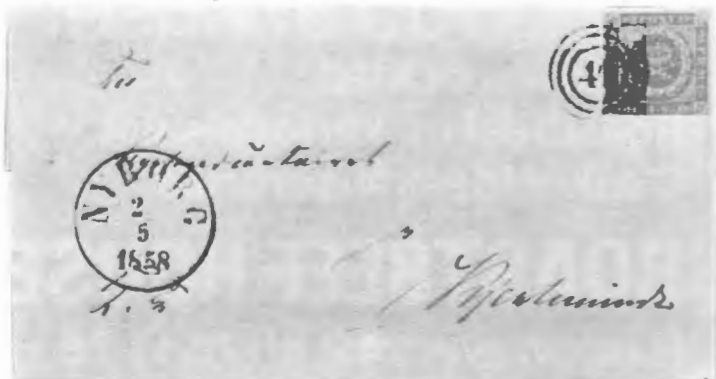
Således skulle forsendelser til statslige myndigheder være forsynet med påtegninger som »Befalet Beretning», »Afæsket Erklæring» eller »Befalet Indsendelse». Andre typiske påtegninger er »Affordring af Erklæring», »Statstjenstligt Hverv» (oftest forkortet til ST. Hv). »Befalet Indberetning», »Fattigsag», »Befordringssag» og »Postsag» (som jo stadig benyttes). Endvidere må påtegningen »Nedsat Porto» (NP) henregnes til tjenestepåtegningerne. Denne påtegning blev anvendt når et brev blev fremsendt ufrankeret, og det drejede sig om en

forsendelse der lå uden for det egentlige embedsanliggende. Forsendelsen blev herefter kun sat i enkeltporto, hvor den ellers ville være blevet sat i dobbeltporto. Disse NP-breve er uanset at de har været lovlige i 53 år ret sjældne.

Brev med påtegningen »Lovbæfalet Indberetning» fra sognepræsten i S. Stenderup.

Undertiden træffes breve fra før tjenestemærkernes indførelse, der til trods for, at de er frankerede med almindelige postfrimærker, også bærer påtegninger som »KT» eller »KTmA». Jeg er stødt på påstande om, at der er tale om forsendelser, der er blevet afvist eller ikke accepterede som tjenstlige forsendelser. Dette er dog næppe korrekt. Der kan udmærket være tale om tjenstlige forsendelser, men afsenderen kan – jf. den tidligere omtale heraf – have tilhørt den kreds af personer/myndigheder, der har fået portoudgifterne dækket ved særlige kontorholdslove og derfor skulle anvende almindelige postfrimærker. Noget andet er, at påtegningen »KT» eller (KTmA»), der i øvrigt var nødvendig indtil 1871, har været overflødig i disse tilfælde.

Brev frankeret med 4 sk. postfrimærke og forsynet med påtegningen »KT».

10 VINDUER
med fordelagtige tilbud
til lavpriser:

KØBENHAVN:
Gl. Kongevej 82,
1850 København V.
Tlf. (01) 31 39 98.

ÅRHUS:
Fredensgade 20,
8000 Århus C.
Tlf. (06) 12 08 50.
RANDERS:
Østervold 12,
8900 Randers.
Tlf. (06) 43 21 47.

PRISLISTER TILSENDES GRATIS.

Lad Dem ikke fuppe...

Ved indmeldelse i oplysningscentralen for filateli OFF ApS får De vor fortegnelse over mere end 1000 usolide frimærke- og møntforbindelser hvoraf er enkelte, der har svindlet for mere end 100.000 kroner!

OFF blev grundlagt i 1966 og har nu medlemmer i Belgien, Danmark, England, Finland, Færøerne, Grønland, Holland, Island, Norge, Sverige, Tyskland og USA. Som eksempel kan nævnes, at skandinavens største frimærkeklubber og handlere er tilsluttet OFF.
Nærmere oplysninger mod svarporto kr 2,-

**K. TINGØ, BYDAMMEN 17
DK-2750 BALLERUP**

Luksusanretning ud af huset

Skaldyrscocktail

Roastbeef m. kartoffelsalat

Chokoladeskål-surprise

ROASTBEEF HOUSE

Hvidovrevej 245, tlf. 78 11 78

De særlige fremstillingsmetoder for tjenestefrimærker

I 1869 fremstillede Philip Batz to udkast til tjenestefrimærkerne, og graverede to moderstempler til disse udkast. Udkastene blev graveret uden værdital. Begge udkast blev anvendt – det ene til de Islandske tjenestefrimærker (1876–1895), og det andet blev moderstemplet til samtlige danske tjenestefrimærker.

Islandsk
Tjenestefrimærke

Dansk
Tjenestefrimærke

Tilvirkningen af klicheerne er dog sket på to forskellige måder. Til fremstillingen af skillingsmærkerne samt til 3 øres-, 8 øres-, 32 øres- og de første 19 tryk af 4 øres mærkerne blev der for hver værdi fremstillet 4 »datterstempler«, i hvilke værdital og hhv SK eller Øre blev graveret. Det er dog ikke lykkedes at gravere værditalene og møntbetegnelserne ens i alle de 4 datterstempler.

Der er derfor fremkommet 4 forskellige klicheer for hver af de nævnte værdier. En nærmere beskrivelse af disse forskelle vil ikke blive givet her. Er man interesseret i disse typeforskelle kan henvises til »Om at samle danske tjenestefrimærker« af J. Gotfredsen, hvor forskellene både er beskrevet og illustreret for samtlige værdier.

For de øvrige værdiers vedkommende – altså 1 øre, de to sidste tryk af 4 øre (vandmærke kors), 5 øre, 10 øre, 15 øre og 20 øres mærkerne blev der for hver værdi fremstillet et datterstempel, hvori værdital og betegnelsen ØRE blev graveret. For disse værdier findes derfor ikke de 4 forskellige typer.

Firblok af 1 øres
mærket fra 5. og 6.
række i arket, hvor
de to øverste mær-
ker er forskubbet til
højre i forhold til de
to nederste.

8-blok af 5 øres mærket fra 5. og 6. række
i arket, hvor de øverste mærker er væ-
sentligt lysere end de nederste.

SLAGTER og VIKTUALIE

GEHRT REIMERS

M. BECHS ALLE 35 . 2650 HVIDOVRE . TLF. 75 35 90

**Leverandør bl.a. til
Hvidovre Frimærke Klub
– og til mange
af klubbens
medlemmer**

Til 1, 5 og 10 øres mærkerne blev der kun fremstillet 50 klicheer mod normalt 100. Da arkene indeholder 100 mærker, er de omtalte værdier blevet trykt i to omgange, således at øverste halvdel er identisk med den nederste. Det er imidlertid ikke altid lykkedes at få de to »halvark« til at passe sammen, idet den øverste halvdel ofte ses forskubbet i forhold til den nederste.

Også ved farverne har der været vanskeligheder, idet øverste halvdel kan optræde væsentligt lysere end nederste halvdel eller omvendt.

Matricefejl, settings og klichefejl

Som omtalt i forrige afsnit forekommer de første tjenestefrimærker i 4 typer. Disse afvigelser, som kaldes »matricefejl«, er af stor betydning ved arkrekonstruktioner og trykbestemmelser. Det sidste hænger sammen med, at klicheerne, der under trykningen var spændt fast i en ramme, mellem hver ny trykning blev adskilt (styrtet) og rensat. Når de herefter blev sat op igen til et nyt trykoplæg, skete dette naturligvis ikke i samme orden.

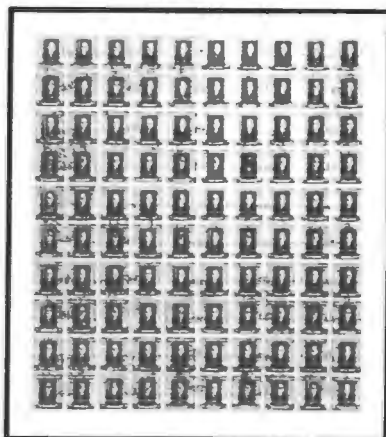
De 4 typer benævnes traditionelt som type A, B, C og D. På grund af ovennævnte forhold er de placeret forskelligt i arkene i de enkelte tryk. Til de første tryk er der formentligt fremstillet 25 klicheer af hver af de 4 typer. Således er der i 1. tryk af 4 skillingsmærket præcis 25 af hver af typerne. Senere er der så fremstillet reserveklicheer. Dette giver mulighed for mere skæve fordelinger af de 4 typer, hvad der da også er det mest typiske. Nedenfor er vist et settingskema for 3 øre, 5 tryk (Thiele nr. eller marginal nr. 57), hvor der forekommer 29 stk. type A, 26 stk. type B, 27 stk. type C og 18 stk. type D.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	
B	D	A	A	C	C	A	D	B	C		10
D	D	B	C	C	A	C	C	A	D		20
C	C	D	B	D	B	C	C	C	B	B	30
A	A	B	B	C	C	A	A	B	A		40
A	A	D	D	C	A	B	C	D	C		50
B	A	A	C	C	A	A	B	B	A		60
C	D	B	C	D	A	A	C	C	A		70
B	D	B	D	C	C	B	D	B	A		80
A	C	D	C	B	C	A	A	B	B		90
A	B	A	B	A	B	D	A	D	B		100

Settingskema 3 øre grå, 5. tryk.

PRISLISTE

1979

ISLAND HELARK

AFA nr. 283 katalogværdi 962.00 kr. Vor
pris KUN 475.00 KR.

NJR FRIMÆRKER

ISLEVHUSVEJ 36 - DK 2700 BRØNSHØJ DANMARK - TLF. (01) 60 87 04

*Postgiro: Danmark 6 27 97 32 ★ Norge 1 99 73 52 ★ Sverige 54 82 85-6
Hamburg 35 19 63-200*

THE PHILATELIC TRADERS' SOCIETY LTD.
LONDON

*44 sider med mange illustrationer.
Tilsendes gratis.*

Under »styrtningen« og formentlig også under trykningen har en del af klicheerne lidt overlast. De beskadigelser af klicheerne, dette har medført, afspejler sig naturligvis kun en gang i hvert ark. (Dog to gange hvor arkene er trykt i to omgange jf. foran). På grund af »styrtningen« og hermed omplaceringen af de enkelte klicheer mellem hvert tryk, fremtræder disse klichefejl med forskellig placering i arkene ved de forskellige tryk. Dette forhold har ligeledes stor betydning ved arkrekonstruktioner og trykbestemmelser.

Portotakster m.v.

Portotakster for tjenstlige forsendelser adskilte sig principielt ikke fra de for almindelige forsendelser gældende. Dog var der visse afvigelser. Heraf er bestemmelsen vedr. NP-breve tidligere omtalt.

Endvidere kan nævnes, at tjenestemærker ikke kunne benyttes til erlæggelse af ekspresgebyr, og fra 1. april 1879 ej heller til forsendelser til udlandet. Om det sidste hedder det i en bekendtgørelse »I henhold til bestemmelsen i art. 8 af den i Paris under 1. juni 1878 afsluttede internationale postconvention bekendtgøres herved, at tjenestemærker og tjenestebrevkort fra 1. april 1879, da postconventionen træder i kraft, ikke kunne anvendes til frigørelse af postforsendelser til udlandet«. Som følge heraf er tjenestebreve til udlandet ret sjældne.

Endelig skal nævnes forbudet mod forsendelse af lokale breve for statens regning. Dette fremgår af en anordning af 21.3.1871, hvori der blandt andet anføres »Besørgelsen af lokale forsendelser (Bybreve) må ikke finde sted på statens bekostning«. Dette forbud blev senere gradvist ophævet, men forsvandt først endeligt i 1906.

Hovedparten af 2 sk. postfrimærker er som bekendt anvendt i hovedstaden, hvorimod dette ikke er tilfældet for 2 sk. tjenestfrimærket, hvilket blandt andet skyldes ovenstående forbud. Udover lokalbreve var 2 sk. også portoen for tryksager og distriktsbreve. Tryksager fra den gang er dog sjældne, enten fordi det ikke har været meget anvendt at sende tryksager, eller fordi tryksager også den gang ofte endte i papirkurven. Distriktsbreve var forsendelser, som blev befordret med landpostbude, og som ikke hidrørte fra et andet poststed. I det omfang der findes forsendelser flankeret med 2 sk., og afstemplet i København, er der derfor tale om sjældenheder, men de kan altså forekomme som såvel tryksager som distriktsbreve. En anden forklaring på, at disse forsendelser er så sjældne, kan være, at myndighederne i København i almindelighed anvendte tjenestefrimærker i en kortere periode end distriktsmyndighederne.

Breve og helsager m.v.

Det kan være et spændende område at samle de forskellige påtegninger, der findes på breve m.v., jf. foran. Herudover er der ofte tale om meget dekorative forsendelser, der vil pynte i samlingen. Undertiden kan det være lidt af et dektivarbejde at tyde navne og adresser eller indholdet, hvor dette er bevaret, men det gør jo ikke glæden mindre, når det lykkes.

Brev frankeret med 4 sk. linietakket, afstemplet med kombineret nummerstempel 58/ROESKILDE.

Som tidligere nævnt, er en stor del af de bevarede forsendelser korrespondance mellem kirkelige myndigheder. Et andet område, hvor der ligeledes ofte ses bevaret forsendelser, er adressebreve/adressekort anvendt ved forsendelser af regnskabsmateriale til revision i de forskellige revisionsdepartementer.

Pakadresse
Reg.-Nr. 798
 Fra Borup.

Hermed *1/2 Regnskabsmateriale* **Indl. P. R. Nr.**

Værdi		Postopkrævning		Vægt	
Rd.	Sk.	Rd.	Sk.	Fod	Kvint
					25

Til *2. Revisionsdepartement*
Med *København*

Adressekort fra Borup Postekspedition til 2. Revisionsdepartement. Bemærk at adressekortet er med RD/Sk angivelse, medens mærkerne er øres mærker.

Tjenestebrevkort er et andet område, der nok endnu mere end tjenestefrimærkerne er et forsømt område i Dansk Filateli. Ubrugte tjenestekort er meget almindelige, hvorimod ægte anvendte ikke er så almindelige. De har uvist af hvilken grund ikke været anvendt i større omfang.

2 sk. tjenestebrevkort opfrankeret med 2 sk./ultr., med påtegningen St. Hv. (Statstjenstlig Hverv). Kortet er fra 28.10.1873. Bagsidetekst: »Da tjenestekarl Chr. Pedersen af Langesø har betalt mulkten (bøden) 10 Rd. bortfalder ordren til at transportere (arrestere) ham».

Katalogisering, oplagstal, udgivelsestidspunkter m.v.

Ovennævnte områder er detaljeret beskrevet i »Danmarks og Dansk Vestindiens Frimærker«, bind 4 af G. A. Hagemann, hvortil interesserede henvises. Med hensyn til udgivelsestidspunkter skal dog nævnes, at der er visse mindre unøjagtigheder i ovennævnte bog. Dette gælder eksempelvis for AFA nr. 6B, 8 øre, takket 12 $\frac{3}{4}$. Her er det andet af de tre tryk – hos Hagemann benævnt som 13. tryk – angivet at være udleveret fra trykkeriet i perioden 16.3.–18.5.1899, og udleveret til posthusene fra marts 1899. Dette kan dog ikke være rigtigt. Udover egen 4 – stribe, der er afstemplet i Aalborg 9.11.1898, har jeg fået forevist et parstykke, der ligeledes er afstemplet i slutningen af 1898 i Kolding.

Litteraturhenvisninger:

Om at samle danske tjenestemærker, af Jørgen Gotfredsen
 Danmarks og Dansk Vestindiens Frimærker, Bind 4, af G. A. Hagemann
 Tilladte anvendelser af tjenestefrimærker og NP-breve af A. Tholl
 (NFT 1968/3 – 1969/116 og 1970/130).

H. Carstensen

Velkommen i Hvidovre Frimærke Klub...

Når Hvidovre Frimærke Klub, der den 17. februar 1979 fylder 15 år, for første gang viser sit ansigt udadtil ved afholdelse af en udstilling, er der grund til at kigge på det arbejde der udføres i klubben i det daglige.

Et spørgsmål melder sig med det samme: Har klubben i løbet af de forløbne år indfriet de løfter der blev givet, de forhåbninger der næredes, da klubben blev startet?

Den befolkningsekspllosion, der efter 2. verdenskrig foregik i Københavns omegnskommuner, gjaldt også Hvidovre. Foreningslivet udvidedes langsomt, og man fandt en ny betegnelse, »Sovebyer«. Som en medvirkende hjælp til at fjerne denne betegnelse fra Hvidovre, startede en gruppe borgere i 1964 Hvidovre Frimærke Klub. Andre, der havde andre hobby-interesser, stiftede andre foreninger. At HFK var levedygtig, skyldes – foruden bestyrelsernes arbejde – ikke mindst en interesseret medlemsskare. Alle, der interesserede sig for frimærker og filateli, var og er velkomne i klubben, der foruden at være et samlingssted for Hvidovre-samlere, har formået at skabe sig en position i dansk filateli.

Interessen for at samle på frimærker er i rivende udvikling, netop derfor har klubberne deres store berettigelse som vejledere og støtte for samlerne – ikke mindst unge og nye samlere. Det at være frimærkesamler er et elastisk begreb. En samler kan have materiale for store værdier liggende, men uden plan og orden, og han vil – udover mærkernes værdi, aldrig få den rette glæde heraf. Han vil altid være samler, aldrig filatelist. På den anden side kan en lille samling, samlet for beskedne midler, give sin ejer stor glæde og fornøjelse, hvis han studerer og ordner samlingen således, at den vidner om samlerglæde, kendskab til området, og omsorg.

Filatelen har også en anden meget vigtig side. Det er en hobby der giver horisont, ro og fred i en forjaget tid, en hobby der er med til at skabe venskaber på tværs af sprog-, lande- og ideologiske grænser.

Det er til en sådan hobby vi byder nye medlemmer af HVIDOVRE FRIMÆRKE KLUB velkomne.

Hvidovre Frimærke Klub's bestyrelse

Jesper Haff (formand), Hvidovre Strandvej 109, 2650 Hvidovre

Ib Schock (næstformand), Tureby alle 44 A, 2650 Hvidovre

Grete Alsvold (sekretær), Perlevej 8, 2650 Hvidovre

Jørn Petersen (kasserer), Daruplund 45, 2660 Brøndby Strand

Lizzie Rohde (auktionarius), Stentoftevej 11, 2650 Hvidovre

Bent Andreasen (bibliotekar), Brostykkevej 74, 2650 Hvidovre

Ulla Drews (juniorleder), Sognegårds allé 80, 2650 Hvidovre

Anmodning om optagelse i HVIDOVRE FRIMÆRKE KLUB bedes rettet til klubbens sekretær eller kasserer.

Dato: _____

Nr. _____

Til

Hvidovre Frimærke Klub

Undertegnede ønsker herved optagelse i Hvidovre Frimærke Klub:

Navn: _____

Stilling: _____

Bopæl: _____

Telefon: _____

Medlem af andre filatelistiske foreninger: _____

Jeg samler på: _____

Min optagelse anbefales af: _____

Hvidovre Frimærke Klub afholder sine møder i:

Dansborgskolens mødesal,
Sollentuna Allé 6, 1. sal

1. og 3. mandag i månederne august-april
Mødetid: kl. 19.00-22.30

Mødedage i den resterende del af forårssæsonen:

Mandag den 19. februar
Mandag den 5. marts
Mandag den 19. marts
Mandag den 2. april
Mandag den 23. april
Mandag den 7. maj

Danmarks Filatelist Forbund

(tilsluttet Fédération Internationale de Philatélie).

også denne udstilling
afholdes
i forbundets regi.

Vi anbefaler, at De melder Dem ind i en frimærkeklub, men har De ikke mulighed til dette, tilbydes De at tegne et passivt medlemskab direkte under forbundet.

Derved opnår De:

...at få direkte tilsendt 8 numre af vort forbundsblad Dansk Filatelistisk Tidskrift pr. år.

...at kunne benytte forbundets filatelistiske biblioteker, henholdsvis i provinsen og i København.

...at støtte enhedstanken i dansk filateli.

Derfor – ring eller skriv til:

Danmarks Filatelist Forbund

Kontor: Grønnegade 41C · 1107 København K · Tlf. 01-1517 75 · Giro 934 01 08

Til

HVIDOVRE FRIMÆRKE KLUB

NORDPHIL '79

DK 2650 HVIDOVRE

Berlingske Tidende
Annonceafdelingen (01) 147575

Leuchtturm

Danmark luksus frimærke album i Secura- falzlos udgave

Stor farvebrochure på 32 sider over det komplette LEUCHTTURM-program fås gratis på vor stand eller i vor forretning.

LEUCHTTURM-album fås til samtlige lande. Tillægsblade udkommer hvert år i april måned, så De hele tiden kan føre Deres album à jour.

Samtlige udgivne danske frimærker er fortrykt i dette album.

Hvert mærkefelt er forsynet med en glasklar HAWID-klæmlomme, som beskytter mærket mod enhver beskadigelse.

Albumbladenes gode kvalitet og smukke udarbejdelse danner en værdig ramme om Deres samling.

Dette album rummer også farve- og type forskellige heder, porto-, avisporto-, gebyr-, tjeneste-, postfærgefrimærker og Slesvig.

Se det på vor stand.

Int. STAMP-CENTER ApS.

P. O. Andersen & Ib Schöck